

Souhrnná teritoriální informace Kosovo

Zpracováno a aktualizováno zastupitelským úřadem ČR v Prištině (Kosovo) ke dni 20. 4. 2020 16. 8. 2020 15:02

Seznam kapitol souhrnné teritoriální informace:

1. Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled (s.2)
2. Zahraniční obchod a investice (s.8)
3. Vztahy země s EU (s.16)
4. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR (s.20)
5. Mapa oborových příležitostí - perspektivní položky českého exportu (s.26)
6. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu (s.33)
7. Kontakty (s.41)

1. Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled

Kosovská republika je podle ústavy z roku 2008 parlamentní republikou. Hlavou státu je prezident, volený v tajných volbách poslanci parlamentu. Volební období prezidenta je pětileté. Nositelem výkonné moci je vláda, jejíž předseda a zároveň člen vlády je na základě návrhu prezidenta republiky schválován parlamentem. Jednokomorové Kosovské shromáždění (parlament) má 120 poslanců volených na čtyřleté volební období. V Kosovu dominují v současné době dva politické směry – levicové hnutí Vetëvendosje a liberální LDK (Demokratická liga Kosova). V říjnu 2019 se v Kosovu uskutečnily předčasné parlamentní volby. Výsledky voleb potvrdily rostoucí preference radikálně nacionalistického hnutí Vetëvendosje, těžícího z nespokojenosti mladých voličů s neutěšenou ekonomickou a politickou situací i zkorumpovaností etablovaných stran. Od 8. dubna 2016 zastává úřad prezidenta Kosova Hashim Thaçi. Rozsah prezidentských pravomocí odpovídá standardnímu rozsahu kompetencí hlavy státu v parlamentním republikánském systému.

Kosovo je jednou z nejchudších zemí v Evropě. V roce 2019 činila výše HDP na hlavu 4 442 EUR. Míra nezaměstnanosti je ze všech evropských zemí nejvyšší, dlouhodobě se pohybuje kolem 30 % (u mladistvých od 15 - 29 let až 55 %). Skutečná nezaměstnanost je ovšem nižší vzhledem ke značnému podílu neformálního sektoru na ekonomické aktivitě. Podle různých odhadů dosahuje podíl neformální ekonomiky cca 25 %. Významným příspěvkem k národnímu důchodu Kosova jsou remitence členů diaspory, pracujících v zahraničí. Podle studie UNDP celkem 25 % všech domácností je závislých na remitencích, které představují 10-12 % HDP země. Podle posledních odhadů dosáhly v roce 2019 výše 770 mil. EUR. Kosovo je rovněž výrazně závislé na zahraniční rozvojové pomoci, která činí cca 9 % HDP. V posledních třech letech dochází k poměrně silnému hospodářskému růstu, přičemž HDP se v roce 2019 zvýšilo z 3,8 % na 4 %, inflace vzrostla na 3,0 %. Pozitivní hospodářský výsledek byl však dosažen i díky mezinárodní podpoře, především z EU, která je Kosovu poskytována. Budoucí vývoj hospodářství Kosova bude záležet především na tom, zda se podaří urychlit ekonomické reformy, využít značné nerostné bohatství a provést nezbytné strukturální změny, včetně zlepšení podmínek pro investory a snížení korupce. Pro rok 2020 se očekává HDP na úrovni 4,0 %. Ekonomický vývoj bude podpořen růstem vývozu, veřejných investic a domácí poptávkou.

Podkapitoly:

- 1.1. **Oficiální název státu, složení vlády**
- 1.2. **Demografické tendence: Počet obyvatel, průměrný roční přírůstek, demografické složení (vč. národnosti, náboženských skupin)**
- 1.3. **Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti). Očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru.**
- 1.4. **Veřejné finance, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let**
- 1.5. **Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let), veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost, dluhová služba**
- 1.6. **Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)**
- 1.7. **Daňový systém**

1.1 Oficiální název státu, složení vlády

Název státu:

- **Kosovská republika**
- albánsky: Republika e Kosovës
- srbsky: Република Косово
- Republika Kosovo

Prezident: Od 8. dubna 2016 zastává úřad prezidenta Kosova Hashim Thaçi. Rozsah prezidentských pravomocí odpovídá standardnímu rozsahu kompetencí hlavy státu v parlamentním republikánském systému.

Kosovský parlament odhlasoval dne 3. června 2020 na mimořádné schůzi novou vládu Avdullaha Hotiho (LDK), kterou tvoří koalice politických stran ve složení LDK, AAK bývalého premiéra Haradinaje, NISMA/AKR, Srpska Lista a zástupci

nesrbských menšin.

Vláda Kosovské republiky

- **předseda vlády** - Avdullah Hoti (LDK)
 - první místopředseda vlády - Besnik Tahiri (AAK)
 - místopředseda vlády - Driton Semanaj (LDK)
 - místopředsedkyně vlády - Albulena Balaj-Halimaj (NISMA)
 - místopředseda vlády - Goran Rakič (Srpska Lista)
 - ministryně zahraničních věcí a diaspory - Meliza Haradinaj-Stublla (AAK)
 - ministr obchodu a průmyslu - Vesel Krasniqi (Nisma)
 - ministryně financí - Hykmete Bajrami (LDK)
 - ministr hospodářství a životního prostředí - Blerim Kuçi (AAK)
 - ministr vnitra - Agim Veliu (LDK)
 - ministr obrany - Anton Quni (LDK)
 - ministr spravedlnosti - Selim Selimi (AAK)
 - ministr zemědělství - Besian Mustafa (LDK)
 - ministr infrastruktury - Arban Abrashi (LDK)
 - ministr zdravotnictví - Armend Zemaj (LDK)
 - ministr školství, vědy, technologií - Ramë Likaj (AAK)
 - ministryně kultury, mládeže a tělovýchovy - Vlora Dumoshi (LDK)
 - ministr pro komunitu – Dalibor Jevtić (Srpska Lista)
 - ministr místního rozvoj – Enis Kervan (KDTP)
 - ministr práce a sociální péče - Skender Reçica (NISMA)
- Zdroj: Úřad Vlády Kosovské republiky

1.2 Demografické tendence: Počet obyvatel, průměrný roční přírůstek, demografické složení (vč. národnosti, náboženských skupin)

Počet obyvatel, hustota na km², podíl ekonomicky činného obyvatelstva:

Podle výsledků sčítání obyvatelstva v roce 2016 žije v Kosovu celkem 1,783,531 obyvatel. Sčítání však neproběhlo na severu, kde žije cca 50 tis. osob především srbské národnosti. Poněkud problematické bylo i řešení otázky (ne)započítání kosovské zahraniční diaspory, která čítá přibližně šest set tisíc osob. Hustota obyvatelstva činí 175 obyvatel/km², zaměstnanost (15 – 64 let) cca 30 %.

Průměrný roční přírůstek obyvatelstva a jeho demografické složení:

- Celkový přírůstek obyvatelstva: 0,6 %
- Věkové složení obyvatelstva: do 15 let: 28,0 %, 15 – 65 let: 65,0 %, nad 65 let: 7 %
- Průměrný věk: 30,2 let (nejnižší v Evropě)
- Střední délka života 77 let (muži 74 a ženy 79 let)

Národnostní složení:

- Albánci 89,9 %, Srbové (včetně Černohorců) 6,3 %, Bosňáci a Gorané 1,8 %, RAE (Romové, Aškalijové a balkánští

Egyptané) 1,7 %, Turci 0,2 %, ostatní 0,1 %

Náboženské složení:

- 89 % muslimové (většinou sunnité, menšina bektášijové), 6 % pravoslavní křesťané, 3 % katoličtí křesťané

1.3 Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti). Očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru.

Podle předběžných statistických údajů dosáhl růst HDP v loňském roce 4,0 %. Tento pozitivní výsledek byl však dosažen i díky mezinárodní podpoře, především z EU, která je Kosovu poskytována. Hospodářský růst byl podporován investicemi a vyšší domácí spotřebou, která ovlivnila i růst dovozu. Přestože byl celkový hospodářský růst pozitivní, významně nesnížil vysokou nezaměstnanost, která dosahuje 29 % a u mladých (15 - 29 let) dokonce 55 %. Ekonomika se vyznačuje extrémně omezenou globální i regionální integrací, politickou nestabilitou, korupcí, nespolehlivým zásobováním energií a slabým právním státem. Inflaci, která v roce 2019 dosáhla 2,7 %, ovlivnilo zavedení 100% cla na dovoz srbského zboží a dále rostoucí ceny potravin. Nejvýraznější vzrostla cena chleba (+ 12,5 %). Ceny ostatní základních potravin, především masa, mléka, vajec a sýrů, se zvýšily o 2-3 %. Podle prvních ekonomických prognóz by se Kosovská ekonomika měla i v roce 2020 vyvíjet pozitivně, nicméně bude negativně ovlivněna krátkodobým zpomalením v důsledku opatření proti šíření koronaviru. Ekonomika bude podpořena díky zahraniční finanční podpoře, růstem veřejných investic a rovněž zvýšenou domácí spotřebou.

Základní makroekonomické ukazatele	HDP (mil. EUR)	Počet obyvatel	HDP na obyvatele (EUR)	Nezaměstnanost %	Inflace %
2015	5 807,0	1 771 604	3 277	32,9	1,9
2016	6 070,1	1 783 531	3 386	27,5	1,4
2017	6 413,8	1 798 506	3 566	30,5	1,5
2018	6 725,9	1 795 666	3 746	29,6	2,1
2019	7 066,3	1 797 434	3 931	29,0	2,7

Zdroj: KSA

1.4 Veřejné finance, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let

Kosovo jako malé otevřené hospodářství je do značné míry ovlivněno vnějším hospodářským vývojem. Kosovský státní rozpočet je dlouhodobě deficitní. V roce 2019 činily příjmy státního rozpočtu celkem 1 939 mil. EUR a výdaje 2 183 mil. EUR. Rozpočtový deficit dosáhl výše 244 mil. EUR. Cíl na rok 2020 je dosáhnout schodku rovnajícího se 2,0 % plánovaného hrubého domácího produktu. Rozpočet je postaven na předpokládaném ekonomickém růstu 4,2 %. Očekává se, že příjmy v roce 2020 dosáhnou výše 2,0 mld. EUR, výdaje 2,4 mld. EUR a deficit 0,4 mld. EUR.

Státní rozpočet (mil.)	Příjmy	Výdaje	Saldo

EUR)			
2015	1 587	1 612	- 25
2016	1 698	1 764	- 66
2017	1 725	1 811	- 86
2018	1 829	2 092	- 263
2019	1 939	2 183	- 244

Zdroj: KSA

1.5 Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let), veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost, dluhová služba

Hospodářství Kosovské republiky představuje mimořádně složitý ekonomický prostor, jehož zásadním problémem je korupce a špatně fungující podnikatelské prostředí, které odrazuje investory i přes pozitivní růst ekonomiky v posledních letech. Z uvedeného důvodu trpí kosovská ekonomika nedostatkem financí. Závislost země na zahraniční pomoci je tak značná. Mezinárodní měnový fond proto doporučuje provést strukturální změny, které by měly zvýšit důvěryhodnost země pro podnikání a zahraniční investice a snížit sociální napětí. Zejména se jedná o navýšení investic nejen do průmyslu, energetiky a silniční a železniční infrastruktury, ale též do vzdělávání, zdravotnictví ekologie. Sociální programy by měly být zaměřeny na snižování chudoby a nezaměstnanosti. Zároveň by měla být přijata opatření ke zvýšení efektivnosti veřejné a státní správy. Další doporučení se týkají daní a celních poplatků, které nejsou v souladu s principy WTO.

Platební bilance (mil. EUR)	2015	2016	2017	2018	2019
Platební bilance Kosova	-471,4	-467,2	-360,4	-519,9	-322,6
Běžný účet	-497,3	-481,4	-348,6	-497,3	-508,8
Kapitálový/finanční účet	-312,2	-199,0	-276,2	-355,5	-117,0

Zdroj: Central Bank of RKS

Zadluženost	2015	2016	2017	2018	2019

(mil. EUR)					
External debt	1 931,8	2 051,1	2 088,5	2 035,7	2 150,6
Public external debt	441,8	444,6	499,3	498,4	498,8
Private external debt	1 490,0	1 570,5	1 589,2	1 537,3	1 651,7

Zdroj: Central Bank of RKS

1.6 Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)

Kosovský bankovní sektor je stabilní a vysoce rentabilní, ale velmi rychle rostoucí spotřebitelské i realitní úvěry vyžadují důkladný dozor od Ministerstva financí Kosovské republiky. Roční růst úvěrů se pohybuje kolem 12 %. Banky hrají ve finančním sektoru Kosova dominantní roli (drží 67,52 % aktiv), následují penzijní fondy (26,63 %), mikro-finanční instituce (2,71 %) a pojišťovny (3,14 %). Bankovní sektor v Kosovu má dostatečnou likviditu. V roce 2019 činil vlastní kapitál kosovských bank 520,2 mil. EUR, což je o 4,5 % více než v roce předcházejícím. V roce 2019 činily sazby bankovních úvěrů v průměru 6,4 % a úrokové sazby vkladů 0,90 %. V Kosovu působí 10 komerčních bank, přičemž cca 70 % všech aktiv spravují tři největší z nich ProCredit, Raiffeisen a Novla Ljubljanska Banka - tento poměr ovšem postupně klesá. Celkově drží přes 90 % kapitálu zahraniční bankovní instituce. V posledních letech se rychle rozvíjí bankovní infrastruktura. V Kosovu působí následující banky: ProCredit Bank, Raiffeisen Bank, NLB Prishtina (Nova Ljubljanska banka), TEB Sh. A. (Türk Ekonomi Bankasi), Banka Ekonomike, Banka Kombetare Tregtare, Banka për Biznes, Komercijalna Banka ad Beograd, Is-bank a Ziraat Bank, a pojišťovny: Dardania, Illyria, Kosova e Re, Siguria, Insig, Sigal, Sigma, Croatia Sigurimi, Sigkos a Elsig, Eurosig, Prisig, Scardian, Grawe Kosova.

Zdroj: Central Bank of RKS

1.7 Daňový systém

Daňový systém Kosova je relativně jednoduchý. Ačkoli potřebná legislativa je v platnosti, praktická úspěšnost při výběru daní je nízká, i když se postupně zvyšuje. Přibližně dvě třetiny fiskálních příjmů získává stát z celních poplatků. Fiskální zatížení (daně a sociální odvody) je relativně nízké. Základními složkami kosovského daňového systému jsou daň z přidané hodnoty, daň z příjmu fyzických osob, daň z příjmu právnických osob, srážková daň (z úroků, nájemného, autorských honorářů), cla, spotřební daň, municipální daň (daň z nemovitostí a poplatky za obchodní licence) a těžební daň. Od roku 2015 vláda postupně schválila zákony na reformu daňového systému. Záměrem reformy bylo zajištění spravedlivějšího rozdělení daňové zátěže, jakož i zlepšení podmínek pro podnikatele. Snížila se hranice registrace pro plátce DPH, snížila se DPH na základní produkty na 8 % a zároveň se zvýšila základní sazba DPH na 18 %. Snížená sazba na vybrané základní produkty ve výši 8 % byla zavedena s cílem zmenšit finanční zátěž nízkopříjmovým skupinám obyvatelstva. Kosovo přejalo do svého zákona o dani z přidané hodnoty většinu principů směrnice EU o DPH. Zároveň došlo ke změnám v daních právnických a fyzických osob. Od daně je osvobozeno zboží a produkty určené pro export. Podnikatelské subjekty, jejichž roční obrat přesahuje 50 000 EUR, mají povinnost se zaregistrovat jako plátcí daně. Značné množství malých podniků žádnou daň neodvádí. Sazba daně z příjmu právnických osob se odvíjí od výše ročního obrátu. Přiznání k dani se podává a daň se platí měsíčně do 20. dne následujícího měsíce. Daň z nemovitosti činí 0,05 – 1 % ročně z tržní hodnoty nemovitosti v závislosti na druhu nemovitosti. Daň se odvádí pololetně. Proti rozhodnutím daňové (a

celní) správy se lze odvolat k tzv. Independent Review Board, který ovšem disponuje jen malou personální kapacitou a je zahlcen množstvím nevyřešených případů, takže v současnosti je třeba v případě odvolání se k němu počítat s trváním řízení v řádu několik let. S cílem podpořit domácí výrobu vláda stanovila osvobození od daní pro místní výrobce, dále osvobození od celních poplatků pro všechny výrobce, kteří importují surový materiál použitý k produkci nebo k částečnému zpracování v Kosovu.

Zdroj: Tax Administration of Kosovo

2. Zahraniční obchod a investice

Zahraniční obchod Kosova je stále výrazně deficitní. Obchodní deficit je dlouhodobým problémem kosovské ekonomiky. Vývoz v posledních letech pokrývá pouze jednu desetinu dovozu Kosova. V dovozu tradičně dominuje import dopravních prostředků a strojů, tržních výrobků tříděných podle materiálu, potravin a živých zvířat, minerálních paliv a chemikálií. Mezi nejvýznamnější vývozní položky se řadí suroviny rostlinného původu, ovoce, tržní výrobky tříděné podle materiálu, surové materiály, nerostné suroviny, průmyslové spotřební zboží, potraviny a živá zvířata.

Kosovo je vzhledem k pomalu probíhajícím ekonomickým reformám stranou zájmu velkých zahraničních investorů. Podpora privatizace a soukromého sektoru jednou z priorit vlády. Největší investice, směřující do kosovského energetického sektoru a rozvoje infrastruktury (silnice, železnice), pocházejí z mezinárodní pomoci. Velká část zahraničních investic pochází od kosovských občanů žijících v zahraničí, kteří podporují své rodiny v Kosovu. Finanční prostředky z této pomoci podporují domácí spotřebu.

Podkapitoly:

- 2.1. [Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo](#)
- 2.2. [Teritoriální struktura – postavení v \(k\) EU](#)
- 2.3. [Komoditní struktura](#)
- 2.4. [Zóny volného obchodu \(VT parky, investiční zóny\)](#)
- 2.5. [Investice - přímé zahraniční investice v teritoriu \(odvětvová a teritoriální struktura\)](#)
- 2.6. [Investice - podmínky vstupu zahraničního kapitálu \(omezení, pobídky pro investory\)](#)

2.1 Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo

Kosovský vývoz v roce 2019 dosáhl výše 383,5 mil. EUR a dovoz 3 497,1 mil. EUR. Vývoz se zvýšil o 4,3 % a dovoz o 4,5 %. Obchodní deficit dosáhl výše 3 113,628 mil. EUR a ve srovnání s rokem předchozím se tak zvýšil o 4,5 %. Dovoz pokrýval 11,0 % vývozu. Mezi nejvýznamnější vývozní položky se zařadily výrobky ze železa (40,0 %), výrobky z plastů a gumy (12,6 %), potraviny, nápoje a tabákové výrobky (8,9 %) a minerální produkty (7,6 %). Mezi nejvýznamnější dovozní položky patřily ropné produkty (14,5 %), stroje a vybavení továren (13,1 %), potraviny, nápoje a tabákové výrobky (12,0 %) a výrobky ze železa (10,5 %).

Obchodní bilance (mil. EUR)	Export	Import	Bilance	Pokrytí export/import v %
2015	325,294	2 634,693	-2 309,399	12,3
2016	309,627	2 789,491	-2 479,864	11,1
2017	378,010	3 047,018	-2 699,008	12,8
2018	367,500	3 347,007	-2 979,507	12,4
2019	383,505	3 497,131	-3 113,626	11,0

Zdroj: KSA

2.2 Teritoriální struktura – postavení v (k) EU

Největší podíl na dovozu zboží do Kosova v roce 2019 představoval import zboží ze zemí EU a CEFTA. Hlavními vývozními destinacemi pro kosovský export v loňském roce byly rovněž země CEFTA a EU. Teritoriálně činil vývoz Kosova do zemí EU celkem 138,5 mil. EUR, tj. 36,1 % z celkového vývozu. Hlavními partnery pro vývoz zboží do EU byly Německo (8,1 % z celkového vývozu Kosova), Itálie (5,9 %) a Nizozemí (4,3 %). Dovozy do Kosova ze zemí EU dosáhl v roce 2019 1 749,342 mil. EUR, což je 50,0 % celkového dovozu (nárůst 20 %). Hlavní dovozy byly realizovány z Německa (12,8 % z celkového dovozu Kosova), Itálie (6,4 %) a Řecka (5,6 %). Pro srovnání uvádíme též statistické údaje ohledně vývozu a dovozu Kosovské republiky týkající se ostatních regionů.

Export z Kosova dle regionů (tis. EUR)								
	Celkem	EFTA	EU (28)	CEFTA	Ost. Evropa	Asie	US	Ostatní
2015	325,294	11,749	106,052	123,747	9,240	49,297	458	24,751
2016	309,627	16,881	69,998	144,267	7,801	21,204	1,799	47,677
2017	378,010	21,950	94,228	183,033	7,313	58,394	2,408	10,685
2018	367,500	29,230	110,874	173,515	8,383	37,853	2,321	5,325
2019	383,505	29,421	138,534	164,821	7,995	33,737	3,168	5,829

Export z Kosova dle zemí EU - nejvýznamnější EU dovozci (tis. EUR)					
Země	2015	2016	2017	2018	2019
AT	12,316	6,667	10,548	8,303	8,498
BE	24,303	2,261	1,076	2,719	4,572
FR	5,569	3,238	3,652	3,402	4,304
DE	11,693	13,830	20,194	24,872	30,907
GR	1,022	943	1,154	1,497	1,476
IT	19,568	5,727	6,341	7,800	22,608
NL	8,420	11,881	12,760	14,651	16,302
GB	810	779	11,192	9,830	11,242

CZ	398	530	428	826	2,299
SI	1,997	1,190	928	13,684	7,005
BG	6,700	11,283	8,891	7,490	5,195
HR	2,935	3,150	2,123	2,938	3,580

Import do Kosova dle regionů (tis. EUR)								
	Celkem	EFTA	EU (28)	CEFTA	Ost. Evropa	Asie	US	Ostatní
2015	2,634,693	25,976	1,112,892	769,366	259,671	37,506	258,389	170,893
2016	2,789,491	23,224	1,202,110	753,183	294,878	55,551	288,524	172,022
2017	3,047,018	26,047	1,312,241	856,100	301,499	35,803	307,644	207,684
2018	3,347,007	35,845	1,457,340	853,562	354,975	35,679	355,132	254,474
2019	3,497,131	34,472	1,749,342	502,681	454,076	46,245	384,290	326,025

Import do Kosova dle zemí EU - nejvýznamnější EU vývozci (mil. EUR)								
---	--	--	--	--	--	--	--	--

Země	2015	2016	2017	2018	2019
AT	43,705	46,368	50,570	52,545	64,051
FR	22,593	32,338	37,541	48,026	47,623
DE	290,948	342,890	378,515	394,143	447,612
GR	110,260	118,517	135,464	124,156	196,527
IT	226,476	202,819	194,722	205,495	222,436

CZ	18,777	24,954	26,657	33,610	39,915
PL	71,174	75,405	80,147	87,218	104,888
HU	24,397	26,552	28,895	34,773	60,092
SK	6,696	9,855	11,515	14,054	12,732
SI	58,556	61,099	63,890	95,267	131,337

Zdroj: Kosovo Agency of Statistics

2.3 Komoditní struktura

V komoditní struktuře vývozu v roce 2019 dominovaly tržní výrobky tříděné podle materiálu, surové materiály, nerostné suroviny, průmyslové spotřební zboží, potraviny a živá zvířata.

Export v tis. EUR

SITC		2015	2016	2017	2018	2019
0	Potraviny a živá zvířata	24,341	26,756	35,241	33,400	30,645
1	Nápoje, tabák	15,981	16,979	24,194	27,565	28,787
2	Surové mater., nepoživatelné, s výj. paliv	56,117	68,934	92,537	84,453	71,722
3	Minerální paliva, maziva a příb. materiály	21,010	32,491	35,327	25,052	17,896
4	Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky	41	9	179	343	1,293
5	Chemikálie a příbuzné výrobky, j.n.	12,681	15,419	18,836	22,623	23,167
6	Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu	153,781	104,522	117,416	106,980	122,601

7	Stroje a dopravní prostředky	13,607	10,162	10,359	13,705	20,006
8	Průmyslové spotřební zboží	22,367	34,184	39,786	50,176	64,452
9	Komodity a předměty obchodu, j.n.	5,368	171	4,135	3,203	2,936
	Celkem	325,294	309,627	378,010	367,500	383,505

Mezi nejvýznamnější dovozní položky v roce 2019 se zařadily stroje a dopravní prostředky, tržní výrobky tříděné podle materiálu, potraviny a živá zvířata, minerální paliva a maziva a chemikálie.

Import v tis. EUR

SITC		2015	2016	2017	2018	2019
0	Potraviny a živá zvířata	480,112	490,740	517,703	530,739	568,125
1	Nápoje, tabák	117,060	127,915	136,569	141,271	148,687
2	Surové materiály, nepoživatelné, s výjimkou paliv	67,321	51,643	69,534	54,446	62,901
3	Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály	337,415	279,241	381,268	452,551	452,884
4	Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky	22,493	24,135	24,313	24,016	26,451
5	Chemikálie a příbuzné výrobky, j.n.	313,331	338,673	351,167	370,773	388,090
6	Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu	557,258	596,187	631,489	723,546	732,185

7	Stroje a dopravní prostředky	466,853	566,450	620,804	693,447	738,840
8	Průmyslové spotřební zboží	269,997	311,949	311,689	354,017	373,901
9	Komodity a předměty obchodu, j.n.	2,854	2,560	2,482	2,200	5,066
	Celkem	2,634,693	2,789,491	3,047,018	3,347,007	3,497,131

Zdroj: Kosovo Agency of Statistics

2.4 Zóny volného obchodu (VT parky, investiční zóny)

Hospodářské zóny se zřizují rozhodnutím kosovské vlády na základě návrhu ministerstva obchodu a průmyslu a po konzultaci s kosovskými obcemi, na jejichž území se uvažuje vytvoření průmyslové zóny. Pro zřízení a správu průmyslové zóny se upravují příslušná ustanovení celního zákoníku Kosovské republiky. Cílem vytvoření ekonomických zón je podpora domácího průmyslu, zejména vytvoření vhodného prostředí pro místní i zahraniční podniky, přilákání nových investic, soustředění firem na vhodném místě k podnikání, rozšíření stávajícího průmyslu a rozvoj určitých lokalit. Ministerstvo obchodu a průmyslu uvádí, že v současné době jsou provozovány průmyslové zóny v katastrálních územích Mitrovica, Gjakova a Prizren. Kosovská Agentura pro podporu investic a podnikání (Kosova Investment and Enterprise Support Agency - KIESA) uvádí existenci vědecko-technických parků v Drenas, Shtime, Suhareka, Lipjan a Vítia.

Zdroj: KIESA

2.5 Investice - přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)

V roce 2019 investovaly zahraniční firmy do Kosova celkem 219,4 mil. EUR. Nejvíce investic směřovalo do sektoru nemovitostí (162,0 mil. EUR), stavebnictví (25,2 mil. EUR), zpracovatelského průmyslu (21,5 mil. EUR) a velkoobchodu (10,7 mil. EUR).

Mezi nevýznamnější investory patřilo Německo (83,0 mil. EUR), Švýcarsko (55,0 mil. EUR) a USA (32,6 mil. EUR).

	2015	2016	2017	2018	2019
Germany	45.3	25.7	55.9	60.3	83.0
UK	26.6	13.6	27.0	57.4	6.5
Switzerland	72.9	61.8	50.6	71.0	55.0
Turkey	55.4	42.7	29.5	12.2	3.3

Slovenia	5.6	-4.5	1.2	-8.7	9.3
Austria	33.5	9.9	20.3	11.2	9.4
Albania	40.1	28.6	2.4	22.3	16.7
USA	25.0	23.0	20.3	35.5	32.6
Netherlands	-36.4	-23.1	-14.1	-39.7	0.1
France	3.2	2.8	3.6	5.6	3.5

Zdroj: Central Bank of RKS

2.6 Investice - podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

Agenda přímých zahraničních investic v Kosovu je upravená zákonem č. 04/L-220 o zahraničních investicích. Cílem zákona je podporovat, chránit zahraniční investice a investory především poskytováním základních práv, ochranných opatření a záruk v investiční oblasti dle platných mezinárodních norem, zlepšit podnikatelské prostředí, zajistit spravedlivé zacházení s investory a tím podpořit jejich zájem o investování v Kosovu. Zákon upravuje všechny aspekty agendy zahraničních investic, podporuje rovné zacházení a mechanismy řešení obchodních sporů v uvedené oblasti. Ministerstvo obchodu a průmyslu Kosova podporuje příliv přímých zahraničních investic a rozvoj soukromého sektoru v Kosovu prostřednictvím Agentury pro podporu investic KIESA - Kosovo Investment and Enterprise Support Agency. Od roku 1999 budovaný právní systém Kosova je v souladu s právním prostředím zemí EU. Zahraniční investoři požívají ochranu proti vyvlastnění a znárodnění. Repatriace zisků a převod investovaného kapitálu je zdarma. Kosovo má jednoduchý a přímočarý daňový systém a dodržuje mezinárodní účetní standardy. Přes tyto pozitivní aspekty je třeba upozornit na vyšší míru korupce a „monopolizaci“ některých oblastí podnikání, resp. rozdělení sektorů mezi několik širších rodin. Rovněž hodnocení investičních rizik ze strany OECD (7/7) charakterizuje podnikatelské prostředí v Kosovu jako velmi rizikové. Probíhající větší investiční projekty zahrnují mj. moderní propojení dálniční sítě do Albánie, Srbska a do Makedonie. V rámci konektivity západního Balkánu a napojení na evropskou železniční síť se v roce 2016 začala realizovat první fáze investičního projektu na rekonstrukci a výstavbu páteřní železniční sítě. K dalším významnějším projektům patří investice do energetického sektoru, mj. rekonstrukce hnědouhelných elektráren a výstavba nových energetických zdrojů - hnědouhelné, vodní a větrné elektrárny. Realizováno je rovněž propojení elektrické sítě (400 kV) s Albánií, které umožní využívat rozdílné zdroje elektrické energie v Kosovu (uhlí) a v Albánii (vodní). Novým trendem je rovněž zaměření na energetickou efektivitu budov v zájmu snižování jejich energetické náročnosti. Mezi aktuální investice patří renovace hnědouhelné elektrárny Kosovo B. Na základě dohody s kosovskou vládou uvolní Evropská unie celkem 76,4 mil. EUR, které budou v elektrárně využity na renovaci filtrace a dalšího zařízení na čištění spalin (DeNox). Vysoký představitel EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku J. Borrell, který v únoru 2020 navštívil Kosovo, potvrdil, že realizace tohoto projektu významně pomůže Kosovu vylepšit kvalitu ovzduší, které elektrárna Kosovo B v současné době znečišťuje. Rovněž generální ředitel společnosti Kosovo Energy Corporation (KEK) N. Thaci oznámil, že KEK do tohoto projektu investuje dalších 54 milionů EUR. Elektrárna Kosovo B bude modernizována ve spolupráci s kosovskou vládou a pod vedením společnosti Engineering Dobersek (DE) za podpory partnerských společností Hamon Thermal Europe (FR) a RJM Corporation (GB). Vzhledem k objemu investice je zřejmé, že řada subdodávek bude realizována rovněž firmami z dalších zemí. České firmy, které mají zkušenosti z výstavby a rekonstrukce tepláren a elektráren, by se tak mohly do projektu zapojit např. subdodávkami pro filtraci (elektrostatické odlučovače), dodávkami hořáků, zařízení pro manipulaci s popelem (pásové přepravníky) apod. Níže uvádíme kontakt na kosovskou agenturu pro podporu investic:

Kosovo Investment and Enterprise Support Agency (KIESA)

Muharrem Fejza str. n.n.

Lagja Spitalit

10000 Prishtine

Republic of Kosovo

Tel: +383 (0) 38 200 36542, +383 (0) 38 200 36585

E-mail: info.kiesa@rks-gov.net

<https://kiesa.rks-gov.net>Zdroj: KIESA

3. Vztahy země s EU

Zahraničněpolitická orientace Kosova je určována jeho choulostivou mezinárodněpolitickou situací, která je různými státy světa a různými mezinárodními organizacemi interpretována odlišně. Vzhledem k tomu, že Kosovo prozatím neuznává řada členských států OSN, je klíčovou úlohou kosovské zahraniční politiky získat další uznání ve světě. Čtyři z pěti členských zemí EU, které rovněž neuznávají Kosovo jsou zároveň i členy NATO (Řecko, Rumunsko, Slovensko, Španělsko + Kypr), a tak hlavní snaha Kosova ve vztahu k EU je zajistit si uznání ze strany těchto zemí. Mimo to Kosovo usiluje rovněž o vize liberalizaci se zeměmi EU. Dalším klíčovým zahraničním partnerem jsou Spojené státy americké. Ve vývoji mezinárodní pozice Kosova hraje klíčovou roli tzv. Kvinta, což jsou země Kontaktní skupiny s výjimkou Ruska, čili USA, Velká Británie, Francie, Německo a Itálie. Vzhledem k nejednotnosti EU, NATO a OSN v otázce statusu Kosova hrají tyto státy roli větší než kdekoli jinde.

Podkapitoly:

- 3.1. [Zastoupení EU v zemi](#)
- 3.2. [Obchodní vztahy země s EU](#)
- 3.3. [Poskytování rozvojových fondů a nástrojů EU](#)

3.1 Zastoupení EU v zemi

Evropská unie hraje klíčovou roli v realizaci evropské agendy v Kosovu. Jejím hlavním cílem je podpořit přibližování země k Evropské unii. Zastoupení Evropské unie v Prištině poskytuje poradenství a podporu vládě Kosova v politickém procesu, poskytuje celkovou koordinaci pro přítomnost EU v Kosovu a přispívá k rozvoji a upevnování dodržování lidských práv a základních svobod v Kosovu. V roce 2016 vstoupila v platnost Stabilizační a asociační dohoda s EU, která rovněž přispívá k dalšímu sblížení Kosova s EU. V Kosovu působí Mise Evropské unie na podporu práva v Kosovu (EULEX), která je největší civilní misí EU v zahraničí. Jejím hlavním cílem je pomáhat kosovským orgánům v oblasti právního státu, především v policejní práci a soudnictví.

European Union Office in Kosovo / European Union Special Representative in Kosovo

Kosovo Street 1
P.O. Box 331
10000 Priština
Tel.: +381 38 51 31 200
Fax: +381 38 51 31 305
E-mail : delegation-kosovo@eeas.europa.eu,
Web: <http://eeas.europa.eu/delegations/kosovo>

Zdroj: EU Office in Kosovo

3.2 Obchodní vztahy země s EU

Evropská unie má s Kosovem uzavřenou asociační dohodu, která přispívá k užší spolupráci bloku s touto balkánskou zemí a otevírá cestu k přijetí Kosova za člena EU. Dohoda představuje významný příspěvek ke stabilitě a prosperitě v Kosovu i v širším regionu. Dohoda předpokládá sladění kosovské správy a norem podle unijních standardů. Její součástí jsou také závazky o posílení vzájemného obchodu. Podpisem smlouvy se Kosovo zavázalo, že otevře evropským firmám a výrobkům svůj trh výměnou za finanční pomoc z Unie. Obchodní výměna se zeměmi EU se každý rok zvyšuje a tvoří 40-45 % celkového obrátu zahraničního obchodu Kosova. Tradičně největšími obchodními partnery jsou Německo, Itálie, Nizozemsko, Řecko, Francie a Belgie.

Celkový vývoz Kosova do zemí EU v roce 2019 činil 138,5 mil. EUR. Hlavními partnery pro vývoz kosovského zboží do EU byly Německo (30,9 mil. EUR, podíl 22,3 % na celkovém vývozu do EU), Itálie (22,6 mil. EUR, podíl 16,3 %) a Nizozemí (16,3

mil. EUR, 11,8 %).

Celkový dovoz do Kosova ze zemí EU dosáhl v roce 2019 celkem 1 749,342 mil. EUR. Hlavní dovozy byly realizovány z Německa (447,6 mil. EUR, podíl 25,6 % na celkovém dovozu z EU), Itálie (222,4 mil. EUR, podíl 12,7 %) a Řecka (196,5, podíl 11,2 %).

Export z Kosova dle regionů (tis. EUR)				
	EFTA	EU	CEFTA	Ost. Evropa
2015	11,749	106,052	123,747	34,449
2016	16,881	69,998	144,267	57,278
2017	21,950	94,228	183,033	20,407
2018	29,230	110,874	173,515	16,029
2019	29,421	138,534	164,821	16,992

Export z Kosova do zemí EU - nevýznamnější teritoria (tis. EUR)					
Země	2015	2016	2017	2018	2019
AT	12,316	6,667	10,548	8,303	8,498
BE	24,303	2,261	1,076	2,719	4,572
FR	5,569	3,238	3,652	3,402	4,304
DE	11,693	13,830	20,194	24,872	30,907
GR	1,022	943	1,154	1,497	1,476
IT	19,568	5,727	6,341	7,800	22,608
NL	8,420	11,881	12,760	14,651	16,302
GB	810	779	11,192	9,830	11,242

CZ	398	530	428	826	2,299
SI	1,997	1,190	928	13,684	7,005
BG	6,700	11,283	8,891	7,490	5,195
HR	2,935	3,150	2,123	2,938	3,580

Import do Kosova dle regionů (tis. EUR)

	EFTA	EU	CEFTA	Ost. Evropa
2015	25,976	1,112,892	769,366	468,070
2016	23,224	1,202,110	753,183	522,451
2017	26,047	1,312,241	856,100	544,985
2018	35,845	1,457,340	853,562	645,128
2019	34,472	1,749,342	502,681	826,346

Import do Kosova ze zemí EU - nevýznamnější teritoria (tis. EUR)

Země	2015	2016	2017	2018	2019
AT	43,705	46,368	50,570	52,545	64,051
FR	22,593	32,338	37,541	48,026	47,623
DE	290,948	342,890	378,515	394,143	447,612
GR	110,260	118,517	135,464	124,156	196,527
IT	226,476	202,819	194,722	205,495	222,436

CZ	18,777	24,954	26,657	33,610	39,915
PL	71,174	75,405	80,147	87,218	104,888
HU	24,397	26,552	28,895	34,773	60,092
SK	6,696	9,855	11,515	14,054	12,732
SI	58,556	61,099	63,890	95,267	131,337

Zdroj: Kosovo Agency of Statistics

3.3 Poskytování rozvojových fondů a nástrojů EU

Finanční pomoc EU Kosovu podporuje jeho ambiciózní reformní program. Projekty napříč širokou škálou odvětví, regionů a měst v Kosovu jsou v současné době řízeny Zastoupením Evropské unie v Prištině. Pomoc EU se zaměřuje na plnění politických kritérií EU, včetně posílení právního státu a podpory reformy veřejné správy, etnických komunit, kultury, médií, mládeže a sportu. Finanční prostředky EU na projekty v Kosovu jsou poskytovány ve formě grantů a smluv v rámci programu IPA/II. Pro roky 2014 - 2020 je v tomto programu alokováno celkem 645,5 mil. EUR. Výběr subjektů k realizaci projektů se děje pomocí výběrových řízení ve veřejných tendrech. (<http://eeas.europa.eu>). Kosovo je členskou zemí EBRD, která poskytuje důležité finanční zdroje na rozvoj kosovské ekonomiky. Mezi priority EBRD pro Kosovo patří podpora privatizace a rozvoj soukromého sektoru a dále též podpora konkurenceschopnosti, rozvoje dopravní infrastruktury, energetického a těžebního sektoru. Od roku 2016 poskytuje EBRD Kosovu finanční prostředky na modernizaci železniční infrastruktury s cílem prohloubit regionální integraci země a posílit hospodářský rozvoj země. Úvěr do rozvoje kosovské železniční sítě je jednou z největších investic do sektoru dopravy v Kosovu. Projekt počítá s modernizací stávající železniční sítě mezi Kosovem a Evropskou železniční sítí přes koridory v Makedonii na jihu země a obnovení železničního spojení na hranici se Srbskem na severu (Route 10, trasa Hani i Elezit – Leshak). K dalším projektům financovaným EBRD je možné zařadit investice do městské dopravy v Prištině, do obnovy některých silničních úseků, dokončení části dálnice z Besia do Merdare a do stavby dálnice z Lipjane do Gjilanu. Rovněž Mezinárodní měnový fond (IMF) a Světová banka (WB) významně přispívají k hospodářskému rozvoji země. Podpora je soustředována na střednědobé projekty zaměřené na snížení chudoby prostřednictvím financování klíčových strukturálních a sektorových reforem, dále na projekty boje proti korupci a budování infrastruktury.

Česká republika podporuje Kosovo např. z prostředků vyčleněných na zahraniční rozvojovou spolupráci. Vzorovým příkladem naší pomoci Kosovu je realizace projektu Výstavba čistírny odpadních vod v Harilaci, na které se podílelo konsorcium českých firem Ircon, TopolWater a Dekonta. Vedoucím sdružení s názvem „Harilaci Waste Water Consortium“ byla společnost Ircon. Uvedený projekt zahrnoval výstavbu biologické čistírny odpadních vod pro město Harilaci, ležící v těsné blízkosti letiště v Prištině v oblasti Fushe Kosova, vyškolení pracovníků partnerské organizace Regional Water Company of Prishtina (RWCP) v metodách čištění odpadních vod a provozu a údržbě dodané technologie a rovněž rozsáhlou osvětovou kampaň v obci Harilaci, zaměřenou na otázky hospodaření s vodou a životního prostředí. Projekt byl unikátní zejména tím, že se jednalo o první biologickou čistírnu odpadních vod pracující na bázi aeračních procesů, postavenou v Kosovu. Společnost Ircon, která celý projekt řídila, zajišťovala dodávku stavební části, jež byla realizována kosovskou firmou Project Plus. Technologii Monoblok 1320 dodala partnerská firma TopolWater z Čáslavi. Bylo vyškoleno více než deset pracovníků RWCP, kteří byli po skončení projektu schopni sami provozovat čistírnu, včetně řešení potenciálních technických problémů.

Zdroj: EBRD, MPO ČR

4. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR

Česko-kosovská obchodní výměna se řadu let vyvíjí velmi pozitivně v náš prospěch a naše obchodní bilance vykazuje významný přebytek. Aktuální statistické údaje naznačují, že pokračuje růst vývozu i dovozu. V loňském roce dosáhl český export do Kosova 23,0 mil. EUR. Ve srovnání se stejným obdobím loňského roku náš export vzrostl o 5,9 %. Dovoz z Kosova do ČR je ve srovnání s naším vývozem velmi nízký, nicméně vykazuje významný růst. V roce 2019 dosáhl kosovský dovoz do naší země 1,3 mil. EUR a ve srovnání s loňským rokem vzrostl o 17,0 %. Obrat obchodní výměny mezi našimi zeměmi dosáhl výše EUR 24,3 mil. EUR, přičemž ve srovnání s loňským rokem vzrostl o 6,5 %. Přebytek obchodní bilance činí 21,7 mil. EUR. Mezi nejvýznamnější položky českého vývozu se zařadily dopravní a manipulační prostředky a jejich komponenty, cigarety, živá zvířata, zařízení pro automatické zpracování dat, kaučukové pásy pro dopravníky a různé chemické a hygienické výrobky. Mezi nejvýznamnější dovozní položky v uvedeném období patřily rostliny k výrobě léčiv, ovoce, potravinářské výrobky, víno z hroznů a díly k elektrickým strojům. I přes malý počet obyvatel (2 mil.) a nízkou kupní sílu nabízí kosovská ekonomika zajímavé příležitosti pro české firmy. Z pohledu českého exportu patří mezi nejperspektivnější odvětví kosovského hospodářství především těžební průmysl a s ním související energetika, dále ekologie a vodní management, obnovitelné zdroje, železniční doprava, osobní automobily, autobusy, stroje pro zemědělství a rovněž služby.

Podkapitoly:

- 4.1. [Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let](#)
- 4.2. [10 nejvýznamnějších položek českého vývozu/dovozu](#)
- 4.3. [Vzájemná výměna v oblasti služeb](#)
- 4.4. [České investice v teritoriu: Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce](#)
- 4.5. [Smluvní základna mezi oběma státy](#)
- 4.6. [Zahraniční rozvojová spolupráce](#)

4.1 Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let

Česko-kosovská obchodní výměna se řadu let vyvíjí velmi pozitivně v náš prospěch a naše obchodní bilance vykazuje významný přebytek. Vývoj obchodní výměny mezi našimi zeměmi za posledních pět let je uveden v následující tabulce: (tis. EUR)

ROK	Vývoz	pořadí	Index	Dovoz	pořadí	Index	Obrat	pořadí	Index	Saldo
2015	12 214	103.	111,8	628	141.	59,4	12 842	115.	107,2	11 586
2016	13 779	101.	112,8	751	133.	119,6	14 530	115.	113,1	13 028
2017	13 974	98.	101,4	617	141.	82,2	14 592	116.	100,4	13 357
2018	21 742	92.	155,6	1 145	130.	185,6	22 887	104.	156,8	20 597
2019	23 037	91.	105,9	1 340	127.	117,0	24 377	103.	106,5	21 697

Zdroj: ČSU

4.2 10 nejvýznamnějších položek českého vývozu/dovozu

Nejvýznamnější české vývozní položky do Kosova v roce 2019

český vývoz do Kosova	tis. EUR
Tabák zpracovaný, obsahující i náhražky tabákové	2 089
Zařízení manipulační mechanická a díly k nim jn.	1 840
Zvířata živá (dobytek, drůbež, ovce, kozy, koně ap.)	1 684
Zařízení k automatickému zpracování dat, jednotky periferní	1 546
Papír, lepenka řezané na určitý rozměr, tvar, výrobky	1 288
Výrobky ze dřeva jn. (obaly, okna, dveře, nádobí ap.)	1 278
Papír a lepenka	970
Mýdla, přípravky čisticí a leštící	885
Přístroje elektrické jn. (baterie, žárovky ap.)	710
Stroje, zařiz. ost. pro určitá odvětví průmyslu, díly	690

Nejvýznamnější české dovozní položky z Kosova v roce 2019

český dovoz z Kosova	tis. EUR
Suroviny rostlinného původu jn. (bambus, semena ap.)	405
Stroje elektrické (ne točivé) a jejich díly	228
Předměty z hmot plastických jn.	181
Ovoce a ořechy (ne olejnaté) čerstvé, sušené	171
Čokoláda a ostatní potravinářské přípravky obsahující kakao	152
Kočárky dětské, hračky, hry a potřeby sportovní	39
Koření	37
Nápoje nealkoholické jn.	31
Přístroje měřicí, kontrolní, analyzační, řídicí jn.	24
Zelenina čerstvá, chlazená, zmrazená ap., kořeny, hlízy aj.	21

Zdroj: ČSÚ

4.3 Vzájemná výměna v oblasti služeb

Česká národní banka neviduje žádnou položku obchodní výměny v oblasti služeb mezi ČR a Kosovskou republikou vzhledem k velmi nízkému obratu. Jedním z hlavních důvodů toho stavu je skutečnost, že mezi ČR a Kosovem není přímé letecké spojení. Služby cestovních kanceláří jsou tak připisovány do obchodní výměny s jinými (tranzitními) zeměmi - především s Rakouskem.

Zdroj: ČSOB

4.4 České investice v teritoriu: Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce

Podle informací kosovských institucí dosáhly investice českých subjektů v Kosovu od roku 2007 celkové výše téměř 5 mil. EUR. K větším českým investicím můžeme počítat výstavbu čistíren odpadních vod v obci Harilaci (2011-2013) či výstavbu čistírny u jezera Badovac (2015-2017), které byly financovány z prostředků České rozvojové agentury. Z dalších akcí investiční povahy financovaných v rámci české rozvojové spolupráce je možné zmínit asistenci při odstraňování ekologických zátěží (2010), rekonstrukci rozvodné sítě v obcích Berivojce (2008-2009), Bince (2009-2010) a Kololeč (2011), dodání transformátoru pro obec Mogila (2010), stavba a vybavení pekárny v obci Podujevo (2010) a instalace kanalizace v obci Marmulle (2011). Z prostředků MPO ČR v rámci programu Aid for Trade byly financovány studie proveditelnosti pro kombinát Trepča na obnovení těžby v dole Hajvalia (2014) a studie na zajištění interoperability IT systémů ekonomických ministerstev Kosova (2016). Mezi větší české obchodní projekty v Kosovu můžeme též zařadit opravu zakladače pro hnědouhelný důl Sibovic firmami PRODECO a Elektroprim, která byla financovaná z evropských fondů. Obdobnou investicí byly stavby čistíren odpadních vod pro Justiční palác v Prištině (2013-2014) a pro vězení v municipalitě Gjilan (2015-2016), které byly realizovány na komerčním základě a financované rovněž z evropských zdrojů.

Zatím jedinou a současně i velmi úspěšnou přímou českou investicí v Kosovu je investice sdružení českých investorů Rockway Capital, které investovalo několik mil. EUR do segmentu ICT prostřednictvím kosovské společnosti Gjirafa. Jde o srovnávač cen, internetový obchod, mediální portál a vyhledávač typu „mall.cz“. Tento internetový portál je široce využíván nejen v Kosovu, ale též v dalších albánsky hovořících zemích a komunitách po celém světě, především v Albánii, Makedonii, Černé Hoře a Řecku. Česká investice do portálu Gjirafa se v Kosovu řadí mezi nejúspěšnější zahraniční investiční projekty poslední doby.

Mezi české firmy, které projevují o obchod s Kosovem zájem, je možno dále zařadit např. společnosti REKO, ALTA, Topol Water, Škoda Praha, Škoda Auto, Hyundai CZ, IVECO Czech Republic, Barum, Styroprofile, LS Systém, NOEN, Vodní zdroje, Transroll, Provyko a ENELEX.

4.5 Smluvní základna mezi oběma státy

Mezi základní smluvní dokumenty mezi Českou republikou a Kosovskou republikou patří:

- Platební dohoda mezi vládou České a Slovenské Federativní Republiky a Svazovou výkonnou radou Skupštiny Socialistické federativní republiky Jugoslávie (Bělehrad, 8. února 1991);
- Protokol z jednání o vyřešení salda na likvidačním účtu konaného 23. - 26. 3. 1992, schválený výměnou dopisů ze dne 7. a 11. 5. 1992;
- Dohoda mezi vládou České republiky a federální vládou Svazové republiky Jugoslávie o vzájemné podpoře a ochraně investic (Bělehrad, 13. října 1997);
- Dohoda mezi vládou České republiky a svazovou vládou Svazové republiky Jugoslávie o vzájemné pomoci v celních otázkách (Bělehrad, 9. září 1998).
- V roce 2013 byla v Prištině podepsána Dohoda mezi Českou republikou a Kosovskou republikou o zamezení dvojímu

zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu. Ratifikační proces na kosovské straně byl ukončen a čeká se na poslední kroky české strany. Dle informace Ministerstva financí ČR není zatím jasné, kdy bude Dohoda ratifikována na české straně.

4.6 Zahraniční rozvojová spolupráce

Kosovo patří do kategorií zemí, které využívají tzv. projektové priority české zahraniční rozvojové spolupráce (ZRS). Projekty, které Velvyslanectví ČR v Prištině v Kosovu realizuje, se dělí do čtyř skupin:

- **Malé lokální projekty české zahraniční rozvojové spolupráce (MLP)** – projekty realizované přímo pod dozorem Velvyslanectví ČR v Prištině a implementované lokálními partnery. Zodpovědným partnerem je Odbor rozvojové spolupráce (ORS) MZV ČR.
- **Projekty bilaterální ZRS** – projekty, které Velvyslanectví ČR v Prištině pomáhá identifikovat a monitoruje, ale na něž se výběrová řízení vypisují v České republice prostřednictvím České rozvojové agentury (ČRA). Odpovědným subjektem je tedy primárně ČRA, sekundárně ORS.
- **Projekty multilaterální ZRS** – projekty z těchto peněz většinou realizují mezinárodní organizace, konkrétně v případě Kosova to byly Světová banka, OBSE, UNDP a ICO. Velvyslanectví ČR v Prištině se podílí na identifikaci a monitoringu těchto projektů.
- **Projekty TRANS** – transformační spolupráce MZV pod odborem lidských práv a transformační politiky (LPTP); tyto jsou realizovány českými nevládními organizacemi.

V posledních letech byly v Kosovu realizovány tyto větší rozvojové projekty:

Podpora integrace zrakově postižených do společnosti (2011-2012), celkem 5.300.000,- Kč: vybavení 9 center Kosovské asociace nevidomých IT technologiemi, vyškolení zrakově postižených osob ve využívání IT, studijní cesta do ČR, vypracování strategie začleňování zrakově postižených na trh práce na základě výzkumu trhu práce.

Podpora školy pro zrakově postižené v Peji (2012-2017), celkem 1.400.000,- Kč: rozvoj školy a vzdělávacího centra pro zrakově postižené v Peji prostřednictvím školení pedagogů ve výuce hudby a vybavení školy potřebným zařízením, studijní cesta pedagogů a personálu školy do Školy Jaroslava Ježka – Školy pro zrakově postižené, semináře o významu a principech inkluzivního vzdělávání v Kosovu.

Inkluzivní vzdělávání v Kosovu (2011-2013), celkem 13.000.000,- Kč: inkluze dětí ze znevýhodněných skupin (především romských, ašalských a egyptských) do vzdělávacího systému v Kosovu, provoz vzdělávacího centra v lokalitách Fushe Kosova a Istog, zapojení mediátorů mezi komunitami, školami a místní správou, lobbying za implementaci Strategie pro integraci romských, ašalských a egyptských komunit v Kosovu.

Výstavba čistírny odpadních vod v obci Harilaçi (2011-2013), celkem 9.432.551,- Kč: výstavba čistírny, vyškolení personálu na obsluhu čistírny a provedení osvětové kampaně, zdůrazňující environmentální význam čištění odpadních vod.

Malé lokální projekty

Kurz fotografování a designového fotografování pro mladé Kosovany s Downovým syndromem, 10.911 EUR: základní výcvik ve fotografování a zpracování fotografií s cílem lepšího uplatnění na pracovním trhu v Kosovu.

Studijní cesta nevidomých múzicky nadaných dětí a jejich profesorů do Deylovy konzervatoře v Praze, 9.849 EUR: rozšíření znalosti nevidomých a slabozrakých kosovských studentů i profesorů o možnostech jejich odborného (hudebního) vzdělávání, projekt rovněž položil základy širší spolupráce Deylova ústavu, Asociace nevidomých a

slabozrakých v Kosovu a školy pro nevidomé v Peji.

Evropská letní hudební akademie 2012 a 2017, 500 000,- Kč: podpora vzdělávání studentů středních a vysokých hudebních škol z Kosova i dalších zemí regionu prostřednictvím mistrovských kurzů, vedených pedagogy ze zemí EU.

Ženy jako pilíř moderní společnosti, 27.955 EUR: podpora vzdělávání žen v severním Kosovu s cílem jejich lepšího uplatnění na trhu práce a prosazování jejich práv ve společnosti.

V rámci transformační spolupráce probíhal projekt na zatraktivnění kosovských municipalit pro zahraniční investory.

Malé lokální projekty 2015/2018:

Zdravotní centra pro ženy, 309 977,- Kč. Projekt na zvyšování povědomí matek (zejména ze sociálně slabého prostředí) o mateřství a souvisejících tématech prostřednictvím existujících center a na trénink zdravotnického personálu, který atky školí.

Hřiště Šťastné dětství (severní Mitrovica), 422 990,-Kč. Projekt na vytvoření bezbariérového/inkluzivního hřiště pro děti a na doprovodné aktivity (workshop pro děti, prezentační akce). Dále na udržitelnost projektu (municipalita odsouhlasila převzetí odpovědnosti za udržování hřiště).

Zvýšení kapacit pro poskytování kvalitního speciálního vzdělávání v centrech v Prištině a Peji, 266 975 Kč. Projekt se zaměřuje na předávání českého know-how formou tréninku pro kosovské pracovníky REA center – organizovaného českou expertkou na speciální vzdělávání.

Zvýšení kapacit pro poskytování kvalitního speciálního vzdělávání v centrech v Prištině a Peji, 266 975 Kč. Projekt na předávání českého know-how formou tréninku pro kosovské pracovníky REA center – organizovaného českou expertkou na speciální vzdělávání.

Dne 27. března 2017 podepsal velvyslanec České republiky v Kosovu se zástupci tří kosovských nevládních organizací dohodu o realizaci malých lokálních projektů. Tyto projekty byly financovány z prostředků Ministerstva zahraničních věcí ČR v rámci české rozvojové pomoci. První projekt byl zaměřen na děti s Downovým syndromem a na navyšování jejich kapacit. Cílem druhého projektu bylo zvýšit právní povědomí nevidomých a slabozrakých osob pro jejich lepší orientaci v současném světě. Třetí projekt cílil na vytvoření nových pracovních míst v multietnických oblastech Kosova především pro menšiny kosovských Srbů a Romů. Na malé lokální projekty v roce 2017 byla vyhrazena částka 1.500.000 Kč. Od roku 2018 byla Kosovská republika vyřazena usnesením vlády ze seznamu prioritních zemí zahraniční rozvojové spolupráce. V roce 2018 se v Kosovu nerealizovaly žádné malé lokální projekty.

Aid for Trade

V rámci programu Ministerstva průmyslu a obchodu ČR "Aid for Trade" se realizoval projekt "Vypracování studie proveditelnosti výstavby průmyslové zóny Llabjan" v municipalitě Gjilan ve východním Kosovu.

V říjnu 2014 dokončila společnost Báňské projekty Ostrava (BAPRO) studii proveditelnosti v rámci programu Aid for Trade pro kombinát Trepča zaměřenou na obnovení těžebních kapacit a restartování těžby na dvou dolech.

Projekty probíhající v letech 2017 - 2020

Projekt ČRA Čistírna odpadních vod Badovac – předání uživateli Prištinské vodárenské společnosti za účasti zástupců Ministerstva životního prostředí, vedení municipalit Prištiny a Gračanice je plánováno na červenec 2018.

Projekt ČRA Čistírna odpadních vod Zubin Potok - Identifikační mise expertů ČRA se uskutečnila počátkem září 2017, studie proveditelnosti byla koncem listopadu 2017 předána ČRA.

V programu MPO ČR Aid for Trade pro rok 2017 byla zahájena realizace projektu s Kosovskou obchodní komorou (KCC) „Business Plans for Kosovo SMEs“. Cílem projektu byla pomoc malým a středním firmám při zpracování podnikatelských plánů. Projekt byl realizován brněnskou společností GEOTest společně s Regionální hospodářskou komorou v Brně. Projekt byl dokončen v listopadu 2017.

PROPED 2017 - Incomingová mise vedoucích manažerů Kosovské energetické společnosti (KEK) do ČR v rámci programu MPaO ČR, realizace aliancí CPIA/Škoda Praha ve spolupráci s Velvyslanectvím ČR v Prištině v říjnu 2017 v Tušimicích, Ledvicích a v Praze.

PROPED 2020 - Velvyslanectví ČR v Prištině připravilo na čtvrté čtvrtletí 2020 incomingovou misi českých energetických a důlních firem - jednání s vedením Kosovské energetické společnosti (KEK) o možnostech spolupráce a vývozu z ČR do Kosova.

5. Mapa oborových příležitostí - perspektivní položky českého exportu

V posledních třech letech dochází k silnému hospodářskému růstu, přičemž HDP se v roce 2019 zvýšilo na 4 %, inflace vzrostla na 3,0 %. Pozitivní hospodářský výsledek byl však dosažen i díky mezinárodní podpoře, především z EU, která je Kosovu poskytována. Pro rok 2020 se očekává růst HDP 4,0 %, který bude podpořen růstem vývozu, veřejných investic a domácí poptávkou. Ve střednědobém horizontu má HDP potenciál růstu nad 4 %. Přestože je celkový hospodářský růst pozitivní, významně nesníží vysokou nezaměstnanost, která v průměru dosahuje 30 %, u mladých (15 - 29 let) dokonce 55 %. Další reformy, zejména v oblasti trhu práce a státní správy, by mohly vést k vyššímu růstu. V souvislosti s programy ekonomického rozvoje Kosova se otevírají nové příležitosti pro české firmy. Významnou roli hrají projekty zahraniční rozvojové spolupráce (ZRS), podnikatelské mise do Kosova i inomingové mise do ČR. Dále viz kapitola 5.1.

Ukazatel	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Růst HDP (%)	4,2	3,8	4,0	4,0	4,1	4,1
HDP/obyv. (EUR)	4027	4433	4442	4649	4945	5261
Míra inflace (%)	1,5	1,1	3,0	2,9	2,8	2,71,8
Nezaměst. (%)	30,5	30,0	30,0	—	—	—
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-0,5	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6
Populace (mil.)	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	7/7	—	—
Odhad Mezinárodního měnového fondu	Zdroj: WB, KSA, MMF, OECD, SB					

- EU a Kosovo podepsaly v roce 2015 Stabilizační a asociační dohodu, která vstoupila v platnost 1. dubna 2016.
- Stupeň exportního rizika dle OECD je dlouhodobě 7/7.

Podkapitoly:

- 5.1. [Nejperspektivnější položky pro český export, odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty](#)
- 5.2. [Kalendář akcí](#)

5.1 Nejperspektivnější položky pro český export, odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty

Příležitosti pro český export

- **Automobilový průmysl**

V loňském roce zrušilo Ministerstvo dopravy Kosovské republiky povinné homologace pro dovoz nových automobilů vyráběných pro trh Evropské unie. Jedná se o důležitý krok k odstranění překážek obchodu mezi zeměmi Evropské unie a Kosovem. Je předpoklad, že zmíněné opatření podpoří zájem též o osobní automobily vyrobené v České republice. V Kosovu jezdí stovky nákladních automobilů i autobusů, jejichž technický stav již nevyhovuje současným předpisům. Tato vozidla bude třeba obměnit nebo renovovat. I v této oblasti se tak naskytá příležitost pro české firmy v oblasti vývozu celků a náhradních dílů.
- **Důlní, těžební a ropný průmysl**

Na území Kosova se nacházejí významná ložiska rud obecných kovů a lignitu. Těžba nerostných surovin je prováděna především státními společnostmi. V případě těžby uhlí se jedná o státní společnost KEK, která zásobuje a v zásadě i ovládá též kosovský energetický průmysl. Kosovský důlní a těžební průmysl je zastaralý a nevyhovující nejen z hlediska produktivity, ale i bezpečnosti práce. Doly potřebují nové těžební stroje, nákladní automobily, nakladače, přepravní pásy, zařízení na třídění materiálu, moderní systémy řízení, bezdrátové komunikační systémy pro horníky, technologie na alternativní spalování metanu, bezpečnostní systémy pro sledování pohybu osob pod zemí, průmyslové výbušniny apod. České firmy by se mohly uplatnit i v oblasti průzkumu nových nalezišť včetně studií proveditelnosti.
- **Energetický průmysl**

Současná elektrická soustava Kosovské republiky je zastaralá, neadekvátní a nespolehlivá. V této souvislosti dala kosovská vláda prioritu modernizaci a zlepšení energetického sektoru země a požádala o podporu a pomoc své rozvojové partnery, včetně Světové banky a Evropské komise. Hlavním cílem je zvýšit energetickou účinnost, rozvoj obnovitelných zdrojů energie, integraci na regionální energetické trhy a podporu nové spolehlivé, udržitelné a cenově dostupné výroby energie. Převážnou většinu výroby elektrické energie zajišťují tepelné elektrárny, které z technických důvodů nemohou pracovat na plný výkon. Pro další vývoj kosovského energetického sektoru bude nezbytná výstavba nových kapacit a modernizace stávajících a dále širší zavádění obnovitelných zdrojů energie. České firmy by se mohly uplatnit především v oblasti subdodávek generátorů, turbín, filtrů a odsiřovacích zařízení, řídicích systémů a dalších částí pro výstavbu, modernizaci a zvýšení efektivnosti tepelných elektráren. Další možností účasti českých firem v plánované modernizaci kosovského energetického sektoru je účast při výstavbě větrné elektrárny Bajgora (105 MW) na severu země. České firmy by se mohly do projektu zapojit např. dodávkami řídicích systémů, generátorů, ložisek, ventilátorů, případně i celých věží (tubusů) pro větrné elektrárny.
- **Vodohospodářský a odpadní průmysl**

Nedostatek moderních čistíček odpadních vod v Kosovu způsobuje znečištění většiny povrchových zdrojů pitné vody. Výsledkem je nevhodná kvalita vody dodávané do veřejné vodovodní sítě. Zcela nevyhovující je též stav vodovodních rozvodů, které bude třeba modernizovat. Rovněž odpadní průmysl vyžaduje obnovu, která si vyžádá rozsáhlé investice do moderních technologií. Proto kosovská vláda začleňuje projekty na zlepšení životního prostředí do programových priorit. Rovněž ze strany municipalit je patrný zvýšený zájem o komplexní řešení odpadového hospodářství. Kosovská republika skýtá v oblasti vodohospodářství a odpadního průmyslu velký potenciál. České firmy by se mohly uplatnit dodávkami čistíren odpadních vod, zařízeními a projekty na zamezení ztrát vody, technologiemi na snížení spotřeby vody v průmyslových odvětvích a dodávkami měřících zařízení pro vodohospodářský a odpadní průmysl.
- **Zemědělský a potravinářský průmysl**

Kosovo má velice nízkou produkci vlastních potravinářských výrobků, většina produktů je dovážena, a to převážně z okolních zemí nebo ze zemí Evropské unie. V současné době roste poptávka po vysoce kvalitních potravinách z ekologického zemědělství. Vláda Kosova i zahraniční donoři hodlají výrazně navýšit své subvence do zemědělství a potravinářství. Bude se jednat zejména o podporu zahradnictví a využívání nejnovější agrotechniky a moderních metod zpracování zemědělské produkce. Pro české firmy se nabízí možnost spolupráce nejen v oblasti vývozu potravinové produkce, ale též v dodávkách zemědělské techniky (traktory a přívěsy, secí stroje, pluhy apod.) a výrobních zařízení do potravinářských provozů.

- Železniční a kolejová doprava

Rekonstrukce stávajících a stavba nových železničních tratí je součástí plánů na rozvoj konektivity zemí západního Balkánu. Prioritním projektem v Kosovu je celková rekonstrukce severojižní železniční trasy tzv. Raute 10 mezi hranicemi se Srbskem a Severní Makedonií (Leshak – Fushe Kosove-Hani i Elezit) v délce cca 150 km. Uvedený projekt byl zařazen mezi prioritní a získal finanční podporu EBRD. Rekonstrukční práce na jižním úseku trasy byly zahájeny v roce 2017. S modernizací železniční dopravní infrastruktury souvisí modernizace technického zázemí a vozového parku dopravců, kde by se mohly uplatnit české firmy, které by mohly dodávat např. řídicí systémy, komponenty na kolejová vozidla, provádět generální opravy lokomotiv a vagonů apod.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Automobilový průmysl	HS 8702 – Motorová vozidla pro dopravu deseti a více osob
	HS 8703 – Osobní automobily pro přepravu osob
	HS 8704 – Motorová vozidla pro přepravu nákladu
	HS 8708 – Části, součásti a příslušenství motor. vozidel
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 3917 – Trubky, potrubí a hadice a jejich příslušenství z plastů
	HS 8413 – Čerpadla na kapaliny, též vybavena měřicím zař.
	HS 8414 – Čerpadla vývěvy vzduchové kompresory aj.
	HS 8421 – Odstředivky, odstředivé ždímačky; stroje k filtrování, čištění kapalin nebo plynů
	HS 8537 – Tabule, panely, ovládací stoly, pulty, skříně a základny pro el. ovládání
	HS 8481 – Kohouty, ventily a podobná zařízení pro potrubí, kotle, nádrže, vany nebo podobné výrobky
	HS 9032 – Automatické regulační nebo kontrolní přístroje a zařízení

Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 1905 – Pekařské zboží, jemné nebo trvanlivé pečivo, též obsahující kakao
	HS 8432 – Stroje a přístroje pro zemědělství, zahradnictví nebo lesnictví, k přípravě nebo obdělávání půdy
	HS 8438 – Stroje pro přípravu, výrobu potravin nebo nápojů
	HS 8701 – Traktory a tahače
Důlní, těžební a ropný průmysl	HS 4010 – Dopravníkové nebo převodové pásy nebo řemeny z vulkanizovaného kaučuku
	HS 8428 – Ost. zvedací, manipulační, nakládací nebo vykládací zařízení
	HS 8429 – Samohybné buldozery, stroje na vyrovnávání terénu, rypadla, ap. s pohonem
	HS 8431 – Části a součásti jeřábů, vozíků, buldozerů, fréz aj.
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory (kromě generátorových soustrojí)
Železniční a kolejová doprava	HS 8605 – Železniční, tramvajové osobní vozy aj. vozy bez vlastního pohonu
	HS 8607 – Části železničních nebo tramvajových lokomotiv nebo kolejových vozidel
	HS 8608 – Kolejový svrškový upevňovací materiál a zařízení; mechanické přístroje a signalizační zařízení

Energetický průmysl	HS 7309 – Nádrže, cisterny, kádě ap., ze železa nebo oceli, o objemu nad 300 l	
	HS 8404 – Pomocná zařízení pro použití s kotli; kondenzátory pro parní pohonné jednotky	
	HS 8406 – Parní turbíny	
	HS 8418 – Chladničky, mrazničky aj. chladicí, mrazicí zařízení, čerpadla tepelná	
	HS 8419 – Stroje, laboratorní přístroje, pro zpracování materiálů výrobními postupy změnou teploty	
	HS 8485 – Klimatizační zařízení	
	HS 8502 – Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče	
	HS 8503 – Části a součásti motorů, el. generátorů, soustrojí apod.	
	HS 8504 – Elektrické transformátory, statické měniče a induktory	
	HS 8507 – Elektrické akumulátory, včetně separátorů	
	HS 8535 – El. zařízení k vypínání, spínání nebo k ochraně el. obvodů převyšující 1 000 V	
	HS 8536 – El. zařízení k vypínání, spínání nebo k ochraně el. obvodů nepřesahující 1 000 V	
	HS 8537 – Tabule, panely, ovládací stoly, pulty, skříně a jiné základny pro elektrické ovládání	
	HS 8540 – Elektronky a trubice se studenou katodou, se žhavenou katodou nebo fotokatodou	
HS 8541 – Diody, tranzistory ap. polovodičová zařízení		
HS 8544 – Izolované dráty, kabely aj. izolované el. vodiče vláken		
30/42	http://www.businessinfo.cz/kosovo	© Zastupitelský úřad ČR v Prištině (Kosovo)

	HS 9028 – Měřiče dodávky nebo spotřeby plynů, kapalin a elektrické energie, včetně jejich kalibračních přístrojů
--	--

Příležitosti pro rozvojovou spolupráci

Ačkoli patří Kosovo do zemí s vysokým stupněm lidského rozvoje, zůstává stále jedním z nejchudších států Evropy. V lednu 2016 byl schválen plán národního rozvoje pro období 2016–2021, který se soustřeďuje na následující oblasti: lidský kapitál, dobré vládnutí, konkurenceschopný průmysl a infrastruktura.

- Sektor zpracování odpadů
Výrazný nárůst odpadků a nedostatek skládkových kapacit vede municipality k hledání ekologického řešení likvidace odpadů. Jedním z prvních projektů je návrh projektu na výstavbu linky na zpracování komunálního odpadu v regionu Gjakova.
- Sektor sociální infrastruktury a služeb
Sektor ostatní sociální infrastruktury a služeb se dlouhodobě potýká se začleňováním menšin a poskytováním adekvátní péče pro zdravotně postižené občany. Kosovo se snaží o postupnou digitalizaci a využívání dat pro kvalitní policy making – např. Open data Kosovo (<http://opendatakosovo.org/>). Nevládní organizace se zabývají především dodržováním lidských práv, integrací marginalizovaných skupin do společnosti a činností spojenou s překonáváním následků válečného konfliktu. V rámci české ZRS si ČR vybudovala unikátní pozici při podpoře začleňování slabozrakých, neslyšících a autistických osob. Angažujeme se také na poli integrace menšin – hlavně Romů, Ašketů a Egyptanů.
- Sektor vody a sanitace
V sektoru vody a sanitace trpí Kosovo nedostatkem čistíren odpadních vod (ČOV). V řadě měst rovněž chybí kanalizační systémy a systémy zásobování kvalitní pitnou vodou. I přesto, že dosud neexistuje žádná legální povinnost pro zajištění systému čištění odpadních vod, lze předpokládat, že do budoucna zájem o tyto technologie poroste, a to jak u velkých státních institucí, tak i u malých a středních podniků. Přenos českého know-how a technologií je již realizován v rámci bilaterální rozvojové pomoci. Úspěšnost těchto projektů byla prokázána několika komerčními zakázkami (např. ČOV pro Ministerstvo spravedlnosti, resp. pro Justiční palác a pro vězení v Gjilane a v Prištině).
Zdroj: MPO ČR, MZV ČR

5.2 Kalendář akcí

Níže je uveden kalendář nejvýznamnějších mezinárodních veletržních akcí konaných v Kosovu. Ve srovnání např. s mezinárodními veletrhy v České republice jsou kosovské akce mnohem menšího rozsahu. Vzhledem k rozšíření infekčního onemocnění koronavirus ve světě, a též v Kosovu, je však konání kosovských mezinárodních veletržních akcí v roce 2020 ohroženo.

Education Fair - Veletrh vzdělávání / Priština - květen

Prezentace poskytovatelů vzdělávacích služeb, komunikačních a informačních technologií, vydavatelských a mediálních služeb apod. Veletrhu se účastní zástupci veřejných i soukromých základních, středních a vysokých škol a ministerstev.

www.ceokos.com

E-mail: education@ceokos.com

EXPOKOS – průmyslový veletrh / Priština - říjen

Nejvýznamnější veletržní akce v Kosovu, zaměřená na stavebnictví, strojírenství (průmyslové stroje a zařízení, elektronika, automatizace a robotika, měřicí a analytické přístroje aj.), energetiku (konvenční i alternativní energetické zdroje, stroje a zařízení pro doly), stavebnictví (stavební materiály, stroje a technologie, izolační materiály, instalatérská technika atd.),

dřevozpracující průmysl (dřevoobráběcí stroje, nábytek, kuchyně aj.) a všeobecně na moderní technologie. Součástí veletrhu EXPOKOS bývá zpravidla i samostatná sekce se zaměřením na zdravotnictví a lázeňství - MEDIKOS.

www.ceokos.com

E-mail: info@ceokos.com

Pozn.: V minulých letech se této veletržní akce zúčastňovaly české firmy, zástupci agentury CzechTrade, Hospodářské komory ČR i Svazu průmyslu a dopravy ČR.

Tourism and Travel Fair - veletrh cestovního ruchu / Priština - říjen

Prezentace cestovních kanceláří, hotelových a restauračních služeb, nabídky zájezdů v Kosovu i do zahraničí, prezentace sportovních akcí i sportovního vybavení, turistických potřeb, oblečení, obuvi apod.

www.ceokos.com

E-mail: info@ceokos.com

AGROKOS – zemědělský veletrh / Priština - říjen

Prezentace zemědělských produktů, potravinářských výrobků, zemědělských strojů a zařízení, technologií pro zpracování potravin, balení, chladiřských a mrazířských zařízení, zavlažovacích systémů, hnojiv, osiv, krmiv, pesticidů, potravin a alkoholických i nealkoholických nápojů.

www.ceokos.com/agrokos/en/

[www.info@ceokos.com](mailto:info@ceokos.com)

Congress & Event Organization – organizátor výstavních akcí

www.ceokos.com

E-mail: info@ceokos.com

Tel: +383 38 516 013

Fax: +383 38 516 012

Mob.: + 383 44 177 832, + 383 44 208 446

Zdroj: Congress & Event Organization

www.ceokos.com

Zdroj: Congress & Event Organization, www.ceokos.com

6. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Vstup na kosovský trh je velmi náročný. Většina velkoobchodního trhu je spravována několika širšími rodinami, které mají vybudované své distribuční kanály. Přesto je reálné pro české firmy nalézt vhodné odběratele. České firmy mohou využít dobré jméno českých výrobků, dobrou kvalitu a příznivou cenu. Obeně platí, že zahraniční firmy a společnosti mohou v Kosovu podnikat za stejných podmínek jako kosovské. Vzhledem k tomu, že obchodní vztahy v Kosovu se rozvíjí na základě existujících osobních, doporučuje se využívat místní obchodní zástupce, případně oslovit Obchodně-ekonomický úsek Velvyslanectví ČR v Kosovu, se kterým vstup na trh konzultovat.

Podkapitoly:

- 6.1. [Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej](#)
- 6.2. [Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu](#)
- 6.3. [Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku](#)
- 6.4. [Požadavky na propagaci, marketing, reklamu \(využití HSP\), významné veletrhy a výstavy v teritoriu](#)
- 6.5. [Problematika ochrany duševního vlastnictví](#)
- 6.6. [Trh veřejných zakázek](#)
- 6.7. [Způsoby řešení obchodních sporů, rizika místního trhu a investování v teritoriu, obvyklé platební podmínky, platební morálka](#)
- 6.8. [Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty, úřední a používaný jazyk\(y\), státní svátky, pracovní a prodejní doba](#)
- 6.9. [Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria \(oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince\)](#)
- 6.10. [Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR](#)
- 6.11. [Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU](#)

6.1 Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej

V Kosovské republice existuje několik tisíc převážně malých a středně velkých obchodních firem, které se zabývají jak dovozem a vývozem, tak domácím velkoobchodem i maloobchodem. Část těchto firem vznikla z předválečných podniků zahraničního obchodu nebo velkých výrobních podniků. Na trhu působí rovněž nové soukromé obchodní firmy vzniklé po válce, a dále též filiálky zahraničních obchodních řetězců. Bohužel v obchodní oblasti je stále ještě zakořeněná korupce. V Kosovské republice existují velmi rozšířené osobní a rodinné vazby, do kterých je velmi složité proniknout. Proto využívání místních obchodních zástupců s dobrými znalostmi trhu je často jedinou možností pro úspěšné podnikání v oblasti vývozu do Kosovské republiky. Vzhledem ke složitosti a finanční náročnosti právního řešení obchodních sporů v zemi je nezbytné mít všechny obchodní podmínky dobře smluvně zajištěné. Dovozní obchodní zástupci často požadují výhradní zastoupení na neomezenou dobu, což v první fázi obchodních jednání nedoporučujeme. Naopak doporučujeme sjednání zkušební doby na 2-3 roky s možností vypovězení smlouvy v případě nedodržení odběrového závazku. Zdroj: Velvyslanectví ČR v Prištině

6.2 Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu

Základním legislativním aktem, upravujícím podmínky dovozu, je Zákon o zahraničním obchodu. S výjimkou importu z členských zemí CEFTA uplatňuje Kosovo na dovozy sazbu dle celního sazebníku. Od cla je osvobozen dovoz většiny nerostných surovin, kapitálových statků, zemědělských surovin a zařízení, farmaceutických produktů a strojů a zařízení určených k produkci výrobků v Kosovu. Kosovský celní tarif vychází z harmonizovaného systému Světové celní organizace (WCO). Na hranici je nutno také uhradit daň z přidané hodnoty ve výši 8 % nebo 18 % (z hodnoty CIF + clo + příp. spotřební daň) a případnou spotřební daň z dováženého zboží. Podrobné informace ohledně pravidel pro dovoz zboží, přehled hraničních přechodů a celních úřadů aj. lze získat na stránkách Kosovské celní správy. Ty obsahují mj. odkaz na integrovaný celní sazebník. Celní a daňový zákoník Kosovské republiky. Aktuální údaje lze nalézt na webu celní správy: <https://dogana.rks-gov.net/tarik/>. Souhrnné informace pro dovozce nabízí Kosovský portál pro zahraniční obchod

www.itg-rks.com.

6.3 Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku

Legislativním základem, upravujícím podmínky jednotlivých druhů podnikání, je Zákon o obchodních organizacích. Institucí zodpovědnou za registraci a evidenci podnikatelských subjektů je Kosovská agentura pro registrování obchodní činnosti (Kosovo Business Registration Agency, ARBK, <https://arbkrks.gov.net>), na jejichž webových stránkách lze získat základní informace o požadavcích pro zápis obchodních společností, včetně potřebných formulářů. Lze zde také nahlédnout on-line do obchodního rejstříku a vyhledávat firmy podle různých parametrů.

Základními formami podnikání jsou:

- podnik jednotlivce (většina všech podnikatelských subjektů v Kosovu);
- veřejná obchodní společnost (general partnership);
- komanditní společnost (partnership);
- společnost s ručením omezením (limited liability company; albánsky Shqipëria me përgjegjësi të kufizuar (Sh.p.k.), srbsky Društvo sa Neograničenim Odgovornosću (d.o.o.), minimální výše základního kapitálu není stanovena);
- akciová společnost (joint stock company, albánsky Shqipëria aksionare (Sh.a.), srbsky Deoničarsko društvo (d.d.) s minimální výší základního kapitálu 10 000 EUR);
- zahraniční společnost;
- právnická osoba ve společném vlastnictví (družstvo);
- veřejnoprávní podnik v obecním zájmu;
- zemědělské družstvo.

Pro účely zápisu akciové společnosti či společnosti s ručením omezeným je třeba předložit stanovy společnosti, společenskou (zakladatelskou) smlouvu, kopie pasů cizozemských ředitelů a akcionářů společnosti a národních osobních dokladů v případě občanů Kosova. V případě založení pobočky či reprezentace zahraniční firmy je třeba předložit notářsky ověřenou kopii výpisu z obchodního rejstříku mateřské firmy a rozhodnutí o založení společnosti v úředním překladu. Jako sídlo pobočky lze uvést právní nebo účetní kancelář. Zahraniční obchodní organizace mohou v Kosovu vyvíjet podnikatelskou činnost za stejných podmínek jako domácí subjekty. Musejí být zapsány do obchodního rejstříku a předložit „memorandum zahraniční obchodní organizace“, obsahující informace vyžadované Zákonem o obchodních organizacích. V souladu se Zákonem o financování místní správy může municipalita, v níž firma využívá pro svou činnost (ať se jedná o sídlo či nikoli), požadovat také registraci těchto prostor. Výši poplatku za registraci si municipality stanovují samy podle druhu činnosti firmy (cca od 100 EUR za např. obchodní stánek). Před zahájením podnikatelské činnosti je třeba (do 15 dní od zápisu společnosti) požádat u příslušné regionální pobočky Kosovské daňové správy o přidělení daňového identifikačního čísla.

Zdroj: Ministerstvo obchodu a průmyslu Kosovské republiky

6.4 Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP), významné veletrhy a výstavy v teritoriu

V Kosovu je k dispozici standardní spektrum marketingových prostředků. Převážná většina reklamní činnosti probíhá prostřednictvím televize. V Kosovu působí tři televizní společnosti s celostátním pokrytím – státní RTK a soukromé RTV21 a KTV, které vysílají i přes satelit do světa (zejména pro kosovskou diasporu). Nejdražší reklamní čas má RTK. V případě zaměření na určitý region lze využít finančně podstatně méně náročné místní televizní stanice. K propagaci jsou dále využívány rozhlasové stanice, tištěná periodika a internet. V poslední době se dosti rozmohlo zasilání reklamy prostřednictvím mobilních telefonů. Venkovní reklama se uskutečňuje buď na malých plochách, nebo nově na billboardech podél hlavních komunikací.

K významnějším veletržním akcím patří:

Education Fair, Priština, květen

EXPOKOS Fair, Priština, říjen

Tourism and Travel Fair, Priština, říjen

AGROKOS Fair (potravin), Priština, říjen

Pozn.: Další výstavy regionálního významu pořádá Kosovská hospodářská komora a municipality. Kosovské veletržní akce jsou mnohem menšího rozsahu, než veletrhy konané v ČR. Rovněž celková úroveň výstavních ploch a možností prezentace je na nižší úrovni. Proto v případě zájmu českých firem o účast na některém z kosovských veletrhů doporučujeme, aby se případní zájemci obrátili na Obchodní úsek velvyslanectví ČR v Prištině a svůj záměr konzultovali.

Zdroj: CEOKOS

6.5 Problematika ochrany duševního vlastnictví

V oblasti práv duševního vlastnictví je Kosovská republika vázána všemi základními mezinárodními úmluvami (Revidovaná úmluva Bernská, Pařížská úmluva, Stockholmský závěrečný akt, Smlouva o patentové spolupráci – PCT, Madridská úmluva o obchodních známkách, Locarnská smlouva o průmyslových vzorech, Lisabonská úmluva o označení původu. Kosovská legislativa v této oblasti byla připravována ve spolupráci s experty Evropské unie a je tedy mezinárodně smluvním závazkům přizpůsobena.

Institucionální rámec pro duševní vlastnictví v Kosovu

Klíčovými institucemi s pravomocemi a odpovědnostmi za provádění právních předpisů o duševním vlastnictví v Kosovu jsou:

- **Kosovská agentura pro průmyslové vlastnictví** - jako orgán ministerstva obchodu a průmyslu je agentura jednou z klíčových institucí na ochranu duševního vlastnictví. Agentura je odpovědná za posuzování žádostí, sestavování a údržbu registrů a za sestavování úředních věstníků s údaji pro žádosti o registraci v oblasti duševního vlastnictví.
- **Úřad pro autorská práva a související práva** - jako správní orgán Ministerstva kultury, mládeže a tělovýchovy je tento úřad hlavní institucí v oblasti autorských práv a práv s nimi souvisejících.
- **Kosovské celní orgány** - mají zásadní úlohu, pokud jde o ochranu společnosti a ekonomiky před nezákonnými činnostmi v oblasti dovozu a vývozu s cílem ochrany ochranných známek a ochrany před padělaným zbožím.
- **Inspektorát trhu** - jako orgán ministerstva obchodu a průmyslu v rozsahu, který zahrnuje dohled nad prováděním zákonů za účelem ochrany spotřebitele a bezpečnosti a kvality výrobků.
- **Kosovská policie** - jako orgán, který chrání práva duševního vlastnictví prostřednictvím sektorů, jako je například sektor pro vyšetřování a hospodářské trestné činy (ISEC) a sektor pro počítačové trestné činy.

Zdroj: Kosovská obchodní komora, Kosovská agentura pro průmyslové vlastnictví

6.6 Trh veřejných zakázek

Kosovskou legislativu přiblížil evropským standardům Zákon o veřejných zakázkách. Orgánem zodpovědným za zadávání a dohled nad veřejnými zakázkami je Kosovská regulační komise pro veřejné zakázky, která na svých internetových stránkách (<https://krpp.rks-gov.net>) zveřejňuje vypsané veřejné zakázky. Významná výběrová řízení na zakázky většího rozsahu jsou rovněž uveřejňována na webových stránkách Evropské organizace EULEX se sídlem v Kosovu <https://www.eulex-kosovo.eu>. Zahraniční subjekty mají stejný přístup k tendrům jako domácí, všechny větší zakázky bývají uveřejňovány i v angličtině. Proti výsledku výběrového řízení je možné se odvolat k přezkumnému orgánu (Procurement Review Body). Poplatek za podání stížnosti činí většinou 500 EUR. Přetrvávajícím problémem je vysoká míra

korupce v Kosovu, která proces zadávání veřejných zakázek a vybírání vítězů provází. V roce 2015 byl přijat nový zákon o strategických investicích. Cílem nové legislativy je podpora vybraných zahraničních investic, které budou představovat vysoký potenciál rozvoje. Zákon definuje postupy a pravidla pro upřednostňování, usnadňování a urychlení jednání o investicích s cílem podporovat a přilákat zahraniční investice do vybraných sektorů ekonomiky.

6.7 Způsoby řešení obchodních sporů, rizika místního trhu a investování v teritoriu, obvyklé platební podmínky, platební morálka

Obchodní spory se řídí ustanoveními Obchodních zákoníků a současně dojednanými obchodními podmínkami ve smlouvě. Veškeré smlouvy s místními firmami by měly obsahovat jednoznačně formulované soudní doložky s určením příslušného soudu v jedné, druhé nebo třetí zemi, popř. možnost řešení sporu arbitráží. K projednávání obchodních sporů a vynucování plnění smluv jsou příslušné kosovské okresní soudy, případně Obchodní soud v Prištině. U něj se lze také domáhat výkonu rozhodčího nálezu zahraničního (např. českého) rozhodčího orgánu. Při Kosovské obchodní komoře je zřízen rozhodčí soud, který má pravomoc rozhodovat spory mezi kosovskými subjekty navzájem, či mezi kosovskými a zahraničními subjekty. Mezi rozhodci jsou i zahraniční odborníci. Je třeba počítat s tím, že justiční systém se vyznačuje nízkou efektivitou a bohužel i korupcí. Kapacity soudů jsou naprosto nedostatečné a dochází k hromadění neprojednaných případů, kterých u kosovských soudů v současnosti leží desetitisíce. Řešení konkrétního sporu se tak může protáhnout na řadu let. Vymahatelnost práva a ochrana vlastnických práv v praxi je tak pomalá, nákladná a velmi nejistá. Velké množství neuzavřených případů způsobuje mj. značné škody pozici právního státu a rovněž hospodářskému rozvoji v Kosovu.

Místní trh vykazuje výrazná regionální specifika. Nelze téměř počítat s tím, že obchodní jednání s partnerem z Kosovské republiky bude možné realizovat pouze prostřednictvím e-mailu. Nezbytné je připravit se na osobní návštěvy a zdlouhavá jednání. Věrohodnost garancí ze strany partnera je vždy nutné prověřit. Státní garance se vystavují výjimečně, a to pouze pro nejvýznamnější projekty (energetika, infrastruktura apod.). Jejich získání je finančně i časově velmi náročné. Všudypřítomná je politicko-hospodářská provázanost, přezívají také silné rodinné vazby. Jakákoliv obchodní operace s kosovskými firmami by proto měla být zajištěna např. platbou předem, kvalitním pojištěním z české strany nebo např. neodvolatelným akreditivem otevřeným u prvotřídní banky. Otevírání akreditivu je díky vyššímu riziku relativně drahé. U velkých zakázek je doporučováno pracovat s pojištěním zakázek v zahraničí, které poskytuje např. EGAP.

Problematickými faktory jsou rovněž špatná pracovní morálka, neefektivní a přebujelá byrokracie, omezený přístup k financování, nedostatečně kvalifikovaná pracovní síla, nedostatečná úroveň infrastruktury, malá podpora inovací, nestabilní politická a ekonomická situace. Kromě permanentní politické krize, která vnáší do činnosti státní správy i soudnictví nejistotu a zmatek, je velkým problémem je rozšířená korupce a šedá ekonomika.

Obdobně jako s obchodní činností je v Kosovu rizikové i investování. Především zmiňovaná politická nestabilita a korupce odráží zahraniční firmy investovat v zemi ve větší míře. Kromě špatné vymahatelnosti práva je problémem též nedostatečná infrastruktura, nedostatečný vzdělávací systém, časté výpadky elektřiny atd. Naopak mezi hlavní výhody patří levná pracovní síla a přístup na trh EU bez cla. Hlavním cílem kosovské organizace na podporu přílivu zahraničních investic (KIESA) je zlepšení podnikatelského prostředí a zabezpečení rovného zacházení v souladu s mezinárodními normami.

Zdroj: Kosovská obchodní komora

6.8 Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty, úřední a používaný jazyk(y), státní svátky, pracovní a prodejní doba

Místní zvyklosti

Zkušenosti českých dodavatelů potvrzují, že kosovský trh má potenciál a nabízí možnosti pro navázání dlouhodobé a spolehlivé obchodní spolupráce. Podmínky pro podnikání se postupně zlepšují, nicméně při vstupu na kosovský trh se

doporučuje obezřetnost a trpělivost. Doporučujeme poskytnout partnerovi čas na vytvoření důvěry a obchodní jednání neuspěchat. Podmínky pro podnikání se postupně zlepšují a víceméně odpovídají standardům v regionu. Převážná většina kosovských firem je malá s nepříliš silným kapitálovým zázemím. Je proto důležité předem prověřit solventnost kosovského obchodního partnera. V případě vývozu do Kosova současně doporučujeme každý obchodní případ zajistit platbou předem, případně jinou vhodnou platební podmínkou, která dá záruky, že zboží bude uhrazeno. V minulosti bylo podnikání v Kosovu tradičně založeno na důvěře, tedy na dodržování ústně uzavřených smluv. V současnosti se tyto zvyklosti výrazně mění a jsou nahrazovány standardním právním rámcem. Obchodní prostředí, návyky a reakce lidí se nikterak dramaticky neodlišují od jiných evropských zemí. Navázání obchodních kontaktů vyžaduje obecně větší trpělivost, než je obvyklé v našich podmínkách. Je potřeba poskytnout partnerovi čas na vytvoření důvěry. Znalost místního jazyka usnadňuje první kontakt, značný podíl mladší kosovské populace ovládá angličtinu nebo němčinu. Předpokladem úspěchu je důkladná příprava a seznámení se s místním prostředím. Kosovské obchodníky zajímá vývoj v ČR. V mnoha směrech náš polistopadový vývoj obdivují, zvláště pak mírové rozdělení státu a členství v EU a NATO. Mnoho kosovských občanů Českou republiku (případně bývalé Československo) navštívilo.

Státní svátky 2020, obvyklá pracovní a prodejní doba

leden - Nový rok + též 2. ledna;

leden – pravoslavné Vánoce (7.-8. ledna);

únor – Den nezávislosti (17. - 19. února);

duben - Velikonoce (katolické a následně pravoslavné) / velikonoční pondělí (2. dubna);

duben – Den ústavy (9. dubna, volný den ale bývá v den vstupu ústavy v platnost 15. června);

květen - Svátek práce (1. května);

květen – Den Evropy (9. května);

červen – muslimské svátky Eid al-Fitr (15. června);

srpen – muslimské svátky Eid al-Adha (21. srpna);

listopad- Den vlajky (28. listopad);

prosinec – Vánoce (24. - 26. prosince).

Konec ramadánu (Íd al-Fitr, albánsky Fitër Bajrami) - v závislosti na muslimském kalendáři;

Svátek obětí (Íd al-Adhá, albánsky Kurban Bajrami) - v závislosti na muslimském kalendáři;

6. březen (Den veteránů) a 28. listopad (Den albánské vlajky) – nejsou oficiální státní svátky, avšak také se slaví a bývají spojeny se dnem volna.

Obyvatelé Kosova slaví katolické, pravoslavné i muslimské církevní svátky bez ohledu na vyznání. V případě, že státní svátek připadá na víkend, přesouvá se den volna na nejbližší pracovní den.

Obvyklá pracovní doba

Státní úřady pracují od 8:00 do 16:00 hod., od 12:00 - 13:00 bývá zpravidla polední přestávka).

Obvyklá prodejní doba

Pondělí – sobota, 8:00 - 20:00, supermarkety a obchodní centra mají otevřeno i neděli.

Úřední jazyk a ostatní nejčastěji používané jazyky

- albánština

- angličtina
- němčina
- italština

Obvyklá pracovní doba

Státní úřady pracují od 8:00 do 16:00 hod., 12:00 – 13:00 polední přestávka);

Obvyklá prodejní doba

pondělí – sobota, 8:00 - 20:00, supermarkety a obchodní centra mají otevřeno i neděli.

Zdroj: Kosovská obchodní komora

6.9 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria (oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince)

Víza

Občané České republiky a ostatních členských států Evropské Unie jsou osvobozeni z vízové povinnosti pro vstup, průjezd a pobyt na území Kosovské republiky po dobu 90 dní během jakýchkoliv 180 dní. Pokud se nejedná se o pracovní činnosti, pro ně je nutné získat pracovní a pobytové povolení.

Informace ke vstupu do Kosova a výstupu z něj

Pro vstup a pobyt na území cizího státu musejí občané ČR splňovat podmínky stanovené jeho zákony. Aktuální podmínky ohledně vstupu na území cizího státu sděluje příslušný zastupitelský úřad daného státu, tj. Velvyslanectví Kosova v Praze. Ministerstvo zahraničních věcí ČR doporučuje českým občanům, aby si před cestou ověřili u zastupitelského úřadu navštěvovaného státu, zda se podmínky pro vstup a pobyt nezměnily. Pro vstup do Kosova je nutno použít platný český cestovní pas, případně jako cestovní doklad Kosovo uznává rovněž občanský průkaz nového typu s čipem s biometrickými údaji, který musí být platný po celou dobu předpokládaného pobytu. Vzhledem ke krizi v souvislosti se šířením koronaviru v Evropě doporučujeme českým občanům, aby si před cestou do Kosova ověřili u zastupitelského úřadu Kosovské republiky v Praze, zda se podmínky pro vstup a pobyt nezměnily. Čeští občané i občané všech členských států Evropské Unie jsou vyňati z vízové povinnosti pro vstup, průjezd a pobyt na území Kosovské republiky po dobu 90 dní během jakýchkoliv 180 dní v roce. To však neplatí pro pracovní a studijní pobyty. V těchto případech je nutné požádat o pobytové povolení a pracovní/studijní vízum. Komplikovanějším než vstup je výstup ze země. Z Kosova nelze vycestovat přes Srbsko, pokud cestovatel do Kosova přes Srbsko nevstoupil. Srbská vláda považuje vstupy do Kosova ze třetích zemí za ilegální. Pokud tedy cestovatel vstoupí do Kosova přes letiště v Prištině, z Makedonie, z Albánie nebo z Černé Hory a bude mít zájem Kosovo opustit po zemi přes Srbsko, nebude na území Srbska vpuštěn, pokud policisté na hranici v cestovním pasu zjistí razítko těchto zemí, kterému v průběhu posledních max. 90 dnů nepředchází razítko srbské. Řešením je opustit Kosovo např. směrem do Makedonie nebo Černé Hory a odtud vstoupit do Srbska. Jednodušším řešením je prokázat se na srbské hranici občanským průkazem nového typu s biometrickými údaji, který je pro občany EU při krátkodobých cestách (nepřesahujících 90 dnů) do Srbska dostačujícím cestovním dokladem.

Zdravotní pojištění

V Kosovu nelze spoléhat na hrazení nákladů zdravotní péče na základě Evropského průkazu zdravotního pojištění nebo na základě dřívějších dohod ČR a Jugoslávie/Srbskem. Doporučujeme sjednat před cestou do Kosova kvalitní cestovní pojištění s odpovídajícím krytím. Je třeba počítat s tím, že za lékařské ošetření bude vyžadována platba v hotovosti.

Bezpečnost

Bezpečnostní situace v Kosovu je dnes v zásadě stabilní. Od vyhlášení nezávislosti v r. 2008 došlo jen k ojedinělým

incidentům, a to zejména ve městě Mitrovica, kde dlouhodobě dochází ke konfliktům mezi kosovskými Albánci a kosovskými Srby. Běžná majetková i násilná kriminalita v Kosovu, včetně Prištiny a dalších větších měst však nevybočuje z úrovně evropských metropolí. Turistům se doporučuje dodržovat všeobecná pravidla chování a především obezřetnost. Problémem býval výskyt minových polí a nevybuchlé munice z válečných konfliktů v minulých letech. Dnes již byla převážná většina území Kosova vyčištěna. Některá místa na albánsko-kosovské hranici jsou stále prověřována. Většina míst v Kosovu včetně horských oblastí je prochována a již dlouho nebyl zaznamenán žádný úraz způsobený výbuchem miny či jiné munice.

Databáze Drozd

Velvyslanectví ČR v Prištině doporučuje občanům ČR, kteří hodlají cestovat do Kosova, aby se předem zaregistrovali v databázi Ministerstva zahraničních věcí ČR prostřednictvím internetové stránky DROZD. Registrace umožní MZV ČR a Velvyslanectví ČR v Prištině v případě nouze či mimořádné situace tyto občany snáze informovat, příp. jim poskytnout účinnější pomoc.

Zdroj: Velvyslanectví ČR v Prištině, MZV ČR, MZV Kosovské republiky

6.10 Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR

Pro zaměstnávání cizinců v jednotlivých profesích neexistují žádná omezení. Cizinec, který chce v Kosovu pracovat (ať již pro místní nebo pro zahraniční firmu), musí na Ministerstvu vnitra, cizinecké policii požádat o dlouhodobé vízum za účelem zaměstnání a následně na Ministerstvu práce a sociálního zabezpečení požádat o pracovní povolení. Odbor práce a zaměstnání povolení vydá (či žádost zamítne) v zákonné lhůtě 30 dní, většinou však rozhoduje do jednoho týdne. Žádost je třeba podat na předepsaném formuláři a přiložit k ní pracovní smlouvu s kosovskou společností, dále doklad o příslušném vzdělání či kvalifikaci, výpis z obchodního rejstříku firmy, u níž má být zaměstnán, povolení k pobytu, výpis z rejstříku trestů, lékařskou zprávu, fotografie, doklad o uhrazení administrativního poplatku a potvrzení z úřadu práce, že žádný registrovaný nezaměstnaný občan Kosova nesplňuje podmínky pro obsazení daného místa. O prodloužení pracovního povolení je třeba požádat nejpozději měsíc před vypršením platnosti stávajícího povolení. Řada profesí jako např. pedagogičtí a vědečtí pracovníci, zaměstnanci nevládních neziskových organizací a novináři jsou od povinnosti získat pracovní povolení osvobozeni. Přesné podmínky zaměstnávání cizinců definuje Zákon o udělování pracovních povolení a zaměstnávání cizích státních občanů a vyhlášky Ministerstva práce a sociálního zabezpečení. Obecné pracovněprávní předpisy obsahuje rovněž nový Zákoník práce. Průměrná čistá měsíční mzda ve veřejném sektoru v roce 2019 činila 571 EUR a v soukromém sektoru 427 EUR.

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálního zabezpečení Kosovské republiky

6.11 Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

V současné době platí v Kosovu v důsledku opatření proti šíření koronaviru specifické podmínky, které se týkají např. doby vycházení, zákazu používání soukromých vozidel, zákazu návštěv veřejných parků apod. V důsledku mimořádných opatření jsou uzavřeny kosovské hranice a do země nelze vstoupit a ani ze země nelze vycestovat. Mezi mimořádná opatření patří též uzavření hlavního města Prištiny pro vstup i výstup.

V období po ukončení mimořádných opatření je rovněž třeba přihlídnout ke specifickým hygienickým a zdravotním podmínkám v Kosovu, které jsou všeobecně na nižší úrovni, než v České republice. V Kosovu se vyskytuje žloutenka typu A i B, proti které je doporučeno očkování. V letních měsících se v centrální/jihozápadní části země každoročně několik osob nakazí krymsko-konžskou hemoragickou horečkou, přenášenou klíšťaty. Při kontaktu s divokými zvířaty/psy existuje možnost nákazy vzteklinou. Žádné očkování však není při vstupu do Kosova povinné. Je třeba počítat s tím, že obzvláště ve venkovských oblastech je dostupnost rychlé lékařské pomoci omezená. Pouze ve větších městech a v turistických

oblastech fungují zdravotní střediska, která často nejsou dostatečně vybavena lékařskou technikou, ani zdravotnickým materiálem. Ve větších městech jsou provozována soukromá lékařská zařízení, poskytující péči na vyšší úrovni, za kterou je třeba platit hotově. Řada z nich je vybavena moderními technologiemi a zařízením, nicméně ani zde kvalita personálu neodpovídá českému standardu.

Poměrně vysokou úroveň zdravotní péče v Kosovu poskytuje zdravotnické zařízení EULEX. V případě neakutních problémů a složitějších lékařských výkonů lze doporučit raději ošetření v ČR. Lékáren je dostatek a jsou relativně dobře vybavené, i když ani kontrola léčiv není na takové úrovni, jako v ČR. Proto doporučujeme vybavit se na cestu do Kosova základní léky a zdravotnický materiál (obvaz, zdravotnické náplasti apod.) s sebou. V Kosovu nelze spoléhat na hrazení nákladů zdravotní péče na základě Evropského průkazu zdravotního pojištění nebo na základě dřívějších dohod ČR s Jugoslávií. Kromě EULEXu patří mezi nejlépe vybavená zdravotnická zařízení v Kosovu rovněž American Hospital a EUROMED.

Vybraná zdravotnická zařízení

- EULEX Medical Facilities in Pristina, Industrial Zone, 10000 Pristina, Kosovo, Reception Landline: +381 (0) 38 78 7154, Doctor-on-Call: +386 (0) 49 78 1500, Nurse-on-Call: +386 (0) 49 78 1555
 - EULEX Medical Facilities in Mitrovica, St. Industrial Zone/Ferki Lisica, 40000 Mitrovica, Kosovo: Reception Landline: +381 (0) 38 78 7127, Doctor-on-Call: +386 (0) 49 78 1600, +381 (0) 66 862 5990 (MTS)
 - Klinika Euromed, Mother Tereze Nr. 158, 12000 Fushe/Kosove/Kosovo Polje, Tel.:+381-(0)38-534-072, Email: klinika.euromed@hotmail.com
 - American Hospital in Kosovo, Reception Landline:+381 (0) 38 221 661 (most of the time is busy), Cell-phone:+377 (0) 45 500 910, Cell-phone: +377 (0) 45 503 255
 - Zubní ordinace, Ortodoncia, Str. Zagreb 33, Dragodan, Priština:+377 (0) 44 69 68 18
- Zdroj: EULEX, EUROMED, American Hospital in Kosovo, Ministerstvo zdravotnictví Kosovské republiky

7. Kontakty

Podkapitoly:

- 7.1. Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 7.2. Kontakty na teritoriální odbory na MZV ČR a na MPO ČR, zastoupení ostatních českých institucí v teritoriu (CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, Česká centra)
- 7.3. Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)
- 7.4. Internetové informační zdroje

7.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Velvyslanectví České republiky v Prištině

Ismail Qemali 132

Arbëri

Priština

Kosovská republika

Tel: +383/38225860, 38248776, 38246676

Nouzová linka pro občany ČR: +383/(0)45460424

E-mail: pristina@embassy.mzv.cz

www.mzv.cz/pristina

7.2 Kontakty na teritoriální odbory na MZV ČR a na MPO ČR, zastoupení ostatních českých institucí v teritoriu (CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, Česká centra)

Ministerstvo zahraničních věcí

Odbor ekonomické diplomacie

Loretánské nám. 101/5

118 00 Praha 1 - Hradčany

Tel.: + 420 2 2418 1111

E-mail: oed@mzv.cz

<http://www.mzv.cz>

Ministerstvo zahraničních věcí

Odbor jihovýchodní Evropy

Loretánské nám. 101/5

118 00 Praha 1 - Hradčany

Tel.: + 420 2 2418 1111

E-mail: ojve@mzv.cz

<http://www.mzv.cz>

Ministerstvo obchodu a průmyslu

Odbor zahraničních ekonomických politik

Politických vězňů 20

112 49 Praha 1

tel: + 420 2 2485 1111

E-mail: posta@mpo.cz

<http://www.mpo.cz>

CzechTrade v Podgorici - teritorium Kosova zpracovává zastoupení agentury CzechTrade v Černé Hoře

Visariona Borilovića 15

81000 Podgorica

Černá Hora

Tel.: +38 2 69334521

E-mail: izudin.gusmirovic@czechtrade.cz

<https://www.czechtrade.cz/czechtrade-svet/evropa-asie/cerna-hora>

Zdroj: MZV ČR, MPO ČR, CzechTrade

7.3 Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)**Tísňové volání**

- První pomoc 194
- Všeobecná 112
- Policie 192
- Hasiči 193

Dopravní informace

- utobusy +383 (0) 38 550 001
- Vlaky +383 (0) 38 536 355
- Letiště Priština +383 (0) 38 548 900

Poštovní služby

- DHL +383 (0) 38 245 545
- UPS +383 (0) 38 242 222
- FedEx +383 (0) 38 550 870

Zdroj: Kosovská obchodní komora

7.4 Internetové informační zdroje

- Vláda Kosova - rks-gov.net
- Ministerstvo zahraničních věcí – mfa-ks.net
- Ministerstvo financí - <https://mf.rks-gov.net>
- Kosovský statistický úřad - <https://ask.rks-gov.net/en/kosovo-agency-of-statistics>
- Celní správa - <https://dogana.rks-gov.net>
- Ministerstvo hospodářského rozvoje - <http://mzhe-ks.net/en/>
- Ministerstvo obchodu a průmyslu - mti-ks.org
- Kosovská agentura pro podporu investic (KIESA) - invest-ks.org
- Centrální banka – <https://www.bqk-kos.org/>
- Kosovská daňová správa - <http://www.atk-ks.org/>
- Kosovská obchodní komora – oek-kcc.org
- Kosovská privatizační agentura – pak-ks.org
- Kosovská agentura pro správu majetku - <http://kpaonline.org/>
- Kosovská regulační komise pro veřejné zakázky - <http://krpp.rks-gov.net>
- Informační turistický portál - <https://www.beinkosovo.com/about-kosovo/>